

مہاشہ | Monthly | ماہنامہ

بانک The Bank

۲۲۹ گنہ - ۱۴۴۸ صفر المظفر - ۱۴۰۵ زمری

Da Afghanistan Bank

پرمختک او ثبات؛ د افغانستان بانک پنځه کلن سفر

۳ مخ

د افغانستان بانک خبرتيا

له ټولو محترم مو هېوادوالو، په ځانګړې توګه د بانکونو درنو مشريانو څخه غوښتنه کېږي چې د ماليې د تحويلې او نورو بانکي تعرفو د اداينو پر مهال يوازې له اصولي، رسمي او قانوني لارو چارو څخه ګټه پورته کړي او بانکونو ته د پيسو د تحويلو په موخه اشخاصو ته د پيسو له سپارلو څخه په جدي توګه ډډه وکړي.

همداراز، که چېرې مشتريان د بانکي آويز، د تحويلې سند، ټاپې، لاسليک او يا نورو بانکي اسنادو په تړاو له شک سره مخ شي نو کولای شي چې د ډاډ تر لاسه کولو لپاره د بانک تر ټولو نږدې نمايندګۍ ته ورشي.

اطلاعيه د افغانستان بانک

از تمام هموطنان گرامي، به ويژه مشـتریان محترم بانک ها، تقاضا می گردد که هنگام تحويلی مالیه و سایر پرداخت های تعرفه های بانکی، صرفاً از مجاری اصولی، رسمی و قانونی استفاده نموده و از سپردن پول به اشخاص جهت تحويلی به بانک، جداً خودداری نمایند.

همچنان در صورتی که مشتریان در مورد آويز بانکی، رسید تحويلی، مهر، امضا و یا سایر اسناد بانکی دچار شک و تردید گردند، می توانند جهت حصول اطمینان به نزدیکترین نمايندګی بانک مراجعه نموده، اطمینان حاصل نمایند.

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على
سيد المرسلين و على آله و اصحابه اجمعين

د امتياز خاوند: د افغانستان بانک

کتنپلاوی: فدا محمد فیضان، احمد جواد سداد او محمد ادریس رونق

سر لیکوال: شفیق الله بارز

- ۱ د افغانستان بانک لومړي مرستیال د افغانستان د تمویلاتو د تضمین بنسټ له مسئولینو سره وکتل
- ۲ حریق بانکوتوهای مندرس در زون شمال و شمال شرق د افغانستان بانک
- ۳ پرمختګ او ثبات؛ د افغانستان بانک پنځه کلن سفر
- ۷ نقش رهبري نظام آموزشی در شکل دهی آینده اشتغال
- ۱۰ اقتصادي خپلواکي د سياسي او نظامي خپلواکۍ بنسټ دی
- ۱۲ سیاست و تجارت؛ امارت اسلامی چگونه توانست مشکلات را به فرصت ها تبدیل نماید؟
- ۱۷ اقتصادي خبرونه
- ۱۹ د ځمکې د ثبت سیستمونه څنګه د کارموندنې او اقتصادي ودې لامل ګرځي
- ۲۲ اقتصاد جغرافیایی؛ بازگشت قدرت اقتصادی در سیاست جهانی
- ۳۱ Growth Through Stability: Achievements of Da Afghanistan Bank in 1447 AH

مسئول مدیر: انور الله حیات

خبريالان: سيد خالد خالقيار او عبدالقيوم عالم

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوټوژورناليسټ: زيرک مليا

د وېش مسئول: نصرت الله احمدزی

د چاپ شمېر: ۱۲۰۰ ټوکه

کال: نولسم

پته: د افغانستان بانک

د ثبت کچه: ۶۵۸

ټلېفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۹

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پاڼه: www.dab.gov.af

د مجلې د مقالو او انځورونو کارول د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال د افغانستان د تمویلاتو د تضمین بنسټ له مسؤلینو سره وکتل

د افغانستان بانک لومړي مرستیال، ښاغلي صدیق الله خالد، د افغانستان د تمویلاتو د تضمین بنسټ (ای سی جی ایف) له مرستیال ښاغلي ډرک جوزف تیسن او مل پلاوي سره وکتل. د دې غونډې موخه په افغانستان کې د وړو مالي تمویلاتو د تضمین په برخه کې د لا زیاتو آسانتیاوو، بلاعوضه مرستو، او له تمویلاتي مؤسساتو سره د تخنیکي همکاريو رامنځته کول وو.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال وویل چې د افغانستان بانک ژمن دی ترڅو د هېواد د مالي او بانکي نظام د ودې او پیاوړتیا لپاره مناسب، روڼ او معیاري کاري چاپیریال رامنځته کړي، ترڅو له دې لارې هېوادوالو ته د وړو، کوچنیو او منځنیو مالي تمویلاتو د آسانه لاسرسۍ د برابرولو په برخه کې اغېزناک اقدامات

ترسره کړي. نوموړي د ای سی جی ایف له استازو څخه وغوښتل چې د هېواد ټولو سیمو او اړوندو ادارو ته پرته له توپیر د تمویلاتو یو شان خدمتونه وړاندې کړي.

ورپسې د افغانستان د تمویلاتو د تضمین بنسټ (ای سی جی ایف) مرستیال د خپلې ادارې د فعالیتونو، لاسته راوړنو او راتلونکو پلانونو په اړه معلومات وړاندې کړل او د افغانستان بانک له مشرتابه څخه یې وغوښتل، څو د کوچنیو، وړو او منځنیو سوداگریزو بنسټونو د تمویل د پراختیا، له اړوندو مالي او بانکي مؤسساتو سره د تخنیکي همکاريو د پیاوړتیا، د گډو پروگرامونو د پلي کېدو او د دواړو لورو ترمنځ د همکاريو د لا پراختیا په موخه لازمي اسانتیاوې برابرې او اړین دوه اړخیز

هوکړه لیکونه لاسلیک شي.

د افغانستان د تمویلاتو د تضمین بنسټ (ای سی جی ایف) یوه نړیواله پراختیايي اداره ده چې د افغانستان د کوچنیو، وړو او منځنیو سوداگریزو بنسټونو د تمویل د پراختیا لپاره د بانکونو او مالي مؤسساتو تمویلاتو د تضمین، تخنیکي مرستو او ظرفیت لوړونې پروگرامونه پلي کوي او د مالي شمولیت او خصوصي سکتور د ودې په برخه کې فعالیت لري.

د غونډې په پای کې دواړو لورو د مالي شمولیت د پراختیا، د خصوصي سکتور د ملاتړ او د هېواد د مالي او بانکي نظام د لا پیاوړتیا په موخه د دوامدارې همکارۍ پر اهمیت ټینګار وکړ.

حریق بانکوت‌های مندرس در زون شمال و شمال شرق د افغانستان بانک

۲۹ محرم الحرام ۱۴۴۸ - د افغانستان بانک به منظور تسهیل در داد و ستدهای پولی به ارزش ۱،۱۴۱،۶۶۰،۰۰۰ (یک میلیارد و یکصد و چهل و یک میلیون و ششصد و شصت هزار) افغانی بانکوت‌های مندرس جمع آوری شده از زون شمال و شمال شرق را با حضور داشت هیئت موظف تحت ریاست محترم ملا محمد آخند معاون دوم د افغانستان بانک، پس از شمارش و کنترل دقیق، حریق نمود.

این بانکوت‌ها که شامل انواعیه‌های (۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰، ۵۰۰، ۱۰۰۰) افغانی بوده، در کوره مخصوص در ولسوالی بلخ ولایت بلخ حریق گردید.

محترم ملا محمد آخند معاون دوم د افغانستان بانک حین حریق بانکوت‌ها گفت که د افغانستان بانک متعهد به تقویت سکتور بانکی و مالی کشور است و همواره تلاش نموده است تا خدمات بانکی معیاری، آسان و شفاف را برای شهروندان کشور فراهم نماید تا در معاملات روزانه سهولت‌های لازم فراهم گردد.

از همین رو بانکوت‌های مندرس جمع آوری شده از زونهای شمال و شمال شرق از گردش خارج گردید تا هموطنان عزیز بتوانند بدون هیچ تأخیر و موانع، معاملات مالی خود را انجام دهند.

محترم ملا محمد آخند از هموطنان خواست تا در حفظ و نگهداری درست پول افغانی توجه جدی نمایند تا از فرسوده شدن زود هنگام و هزینه مجدد چاپ پول، جلوگیری گردد.

قابل یادآوری است که این بانکوت‌ها در حضور داشت نمایندگان وزارت‌های عدلیه، مالیه و ادارات امنیتی بارگیری، سپس توسط هیئت تعیین شده به کوره‌های مخصوص منتقل و به یک بارگی حریق گردید.

پرمختګ او ثبات؛ د افغانستان بانک پنځه کلن سفر

بشپړ تطبیق، د برېښنایي اداینو د پراختیا، د مالي شمولیت د زیاتوالي، د بانکي او غیر بانکي مالي سکتور د تنظیم او د مسلکي ظرفیت د لوړونې په برخه کې د مهمو بدلونونو دوره وه. د دغو هڅو پایله د داسې مالي نظام د رامنځته کېدو په لور یو مهم ګام دی چې باثباته، اسلامي، منظم، عصري او د اقتصادي اړتیاوو د ځواب ویلو وړتیا ولري.

مالي نظام د تنظیم او څارنې، د اسلامي مالي نظام د پراختیا او د مالي خدمتونو د ودې اساسي مسؤلیت پر غاړه لري. په تېرو پنځو کلونو کې دغه بانک د هېواد د اقتصادي او مالي اړتیاوو په پام کې نیولو سره، د مالي او بانکي نظام د ثبات، اصلاح او عصري کولو لپاره یو لړ مهم او بنسټیز ګامونه پورته کړي دي. دا پنځه کلنه دوره یوازې د شمېرو او احصائیو د بدلون دوره نه وه؛ بلکې د مالي نظام د اصلاح، د اسلامي بانکوالۍ د

د یوه هېواد اقتصادي ثبات د هغه د مالي نظام له ثبات سره ژوره اړیکه لري. کله چې ملي پیسې خپل ارزښت وساتي، بانکي نظام باثباته وي، مالي خدمتونه د خلکو د لاسرسۍ وړ وي او د اقتصادي فعالیتونو لپاره د تمویل مناسبې لارې موجودې وي، د اقتصادي ودې لپاره هم قوي بنسټ رامنځته کېږي. د افغانستان بانک، د هېواد د مرکزي بانک په توګه، د پولې ثبات د تأمین، د افغانیو د ارزښت د ساتنې، د بانکي او

د افغانۍ ثبات؛ د پولې سياستونو مهمه پايله

د پولې ثبات تامين او د افغانۍ د ارزښت ساتنه د افغانستان بانک له اساسي دندو څخه ده. په تېرو پنځو کلونو کې د اغېزناکو پولې سياستونو، د نغدینګۍ د مدیریت، د اسعارو د بازار د منظمې څارنې او د اړتیا پر مهال د مناسبو اقداماتو له لارې د پولې ثبات د ساتنې لپاره دوامدارې هڅې شوې دي.

د دغو سياستونو يوه مهمه پايله د افغانۍ ثبات دی. يوازې په وروستي يوه کال کې د افغانۍ ارزښت د اسعارو، په ځانګړي ډول د امريکايي ډالر پر وړاندې ۶۰۱ سلنه لوړ شوی دی. دغه بدلون د پولې ثبات او د اسعارو د بازار د اغېزناک مدیریت له مهمو نښو څخه ګڼل کېږي.

د نغدینګۍ مدیریت او د اسعارو د بازار څارنه هم په دوامداره توګه ترسره کېږي، خو په اقتصاد کې د پیسو جريان د اقتصادي فعالیتونو له اړتیاوو سره متوازن وساتل شي او د بيو د ثبات لپاره مناسب شرایط برابر شي.

بانکي نظام؛ له ثباته تر بیاوړتیا

د سالم او باثباته بانکي نظام شتون د اقتصادي ودې او مالي ثبات له مهمو بنسټونو څخه دی. د افغانستان بانک په تېرو پنځو کلونو کې د بانکي نظام د بیاوړتیا، د بانکونو د فعالیتونو د تنظیم او اغېزناکې څارنې، د مالي ثبات د تامين او

د خلکو د باور د لوړولو لپاره ګڼ مهم اقدامات ترسره کړي دي.

په دې موده کې د بانکي نظام په مالي وضعیت کې د پام وړ پرمختګ راغلی؛ د خلکو د امانتونو کچه لوړه شوې، د بانکونو شتمنۍ، پانګه او ګټه زیاته شوې او د بانکي خدمتونو د پراختیا لپاره مناسب شرایط رامنځته شوي دي.

د افغانستان بانک د بانکونو د مالي وضعیت، نغدینګۍ، پانګې او د خطرونو د مدیریت د دوامدارې څارنې ترڅنګ، د مقرراتي او نظارتي چوکاټونو د پیاوړتیا او د بانکي فعالیتونو د لا معیاري کولو لپاره هم اقدامات کړي دي.

په همدې لړ کې زیات شمېر کسانو او شرکتونو ته مالي تمویلات برابر شوي او بانکي تضمینونه د اجرا وړ ګرځېدلي دي. د خلکو پر امانتونو موجود محدودیتونه هم په تدریجي ډول کم او لرې شوي، چې د بانکي زیرمو او مالي فعالیتونو د پراختیا لپاره یې لا ښه زمینه برابره کړې ده.

دغه اقدامات ښيي چې بانکي نظام یوازې د پیسو د ساتنې ځای نه، بلکې د سوداګرۍ، پانګونې، تولید او اقتصادي فعالیتونو د تمویل مهم شریک دی.

اسلامي بانکوالي؛ له هدفه تر عملي نظام

د اسلامي بانکوالۍ بشپړ تطبیق د افغانستان بانک له مهمو ستراتیژیکو موخو څخه وو. په همدې موخه، د هېواد بانکي معاملات د اسلامي شریعت له

اصولو سره عیار شول او د اسلامي مالي خدمتونو د پراختیا لپاره لازم مقرراتي او عملي ګامونه پورته شول.

د اسلامي تمویل د بېلابېلو محصولاتو د پراختیا ترڅنګ، د مشارکت، استصناع او کفالي د اسلامي مالي محصولاتو لارښودونه نهایی او سوداګریزو بانکونو ته استول شوي دي.

همدارنګه، د مشارکه صکوکو او مضاربه صکوکو لارښودونه بشپړ شوي، چې په منځني مهال کې د لویو پروژو، پانګونې او زیربنایي تمویلاتو لپاره مهم اسلامي مالي ابزارونه کېدای شي. د مزارعې، مغارسې، مساقات او وکالې اړوند اسناد هم د شرعي ارزونې او تخریج لپاره اړوندو تخنیکي او شرعي څانګو ته سپارل شوي دي، خو د کرنې، سوداګرۍ او خدمتونو په برخو کې د اسلامي تمویل نورې لارې هم پراخې شي.

د اسلامي تمویل د پراختیا یوه مهمه راتلونکې بېلګه د هرات-مزار شریف ریل پټلۍ پروژه ده، چې د اسلامي تمویل له لارې یې د تمویل زمینه برابره کړي او اټکلي لګښت یې شاوخوا ۵۵ میلیارده افغانۍ دی. دا ډول نوښتونه کولی شي د اسلامي مالي نظام له لارې د لویو اقتصادي او زیربنایي پروژو د تمویل لپاره نوې لارې پرانیزي.

ډیجیټلې مالي خدمتونه؛ د نوي مالي نظام پر لور

د مالي خدمتونو ډیجیټلې کېدل د معاصر مالي نظام له مهمو ځانګړنو څخه دي. د افغانستان بانک په تېرو کلونو کې د برېښنایي اداینو د پراختیا، د ملي اداینو د سیستمونو د پیاوړتیا او د نوو مالي خدمتونو د رامنځته کولو لپاره مهم ګامونه پورته کړي دي.

د اف پی ملي کارت معرفي او پراختیا د دې بهیر له مهمو لاسته راوړنو څخه ده. اف پی د افغانستان بانک له لوري طرحه شوی او د افغانستان بانک ملکیت دی؛ یو ملي کارت دی چې د هېواد له سوداګریزو بانکونو او مالي مؤسسو سره د کارونې زمینه برابروي او د ملي اداینو د سیستم یوه مهمه برخه جوړوي.

په همدې لړ کې د بین‌البنکي تصفیې سیستم (ای سی اس اس) په ۲۴ ساعته توګه فعال شوی، چې د بانکونو ترمنځ د اداینو او انتقالاتو د تصفیې په بهیر کې یې د پام وړ آسانتیا رامنځته کړې ده.

د برېښنایي اداینو د پراختیا ملي ستراتیژي هم د دې تحول مهم بنسټ دی، چې د اداینو ډیجیټلې کېدو، د مالي شمولیت د پراختیا او د نوو مالي خدمتونو د رامنځته کېدو لپاره روښانه مسیر وړاندې کوي.

مالي شمولیت؛ مالي خدمتونو ته د خلکو لاسرسی

مالي شمولیت یوازې د بانکي حساب پرانیستل نه دي؛ بلکې د دې معنا لري چې د ټولنې بېلابېل قشرونه وکولای شي د خپلو اړتیاوو له مخې مناسبو مالي خدمتونو، تمویل او اداینو ته آسانه لاسرسی ولري.

د افغانستان بانک په تېرو پنځو کلونو کې د بانکي خدمتونو د پراختیا، د تمویلي او برېښنایي پیسو مؤسسو د فعالیتونو د تنظیم او د نوو مالي محصولاتو د رامنځته کولو لپاره مهم اقدامات کړي دي. په همدې موده کې ۹ تمویلي او د برېښنایي پیسو مؤسسو ته د فعالیت جوازونه ورکړل شوي او د دغو مؤسسو او نورو مالي او بانکي بنسټونو له لارې د څه باندې ۹ میلیارده افغانیو په ارزښت تمویلات برابر شوي دي.

دغه تمویلات د کرنې، مالدارۍ، سوداګرۍ، تولیداتو، خدمتونو او نورو اقتصادي فعالیتونو په برخو کې ورکړل شوي، چې د کوچنیو او منځنیو کاروبارونو د پیاوړتیا، د اقتصادي فعالیتونو د پراختیا او د نویو کاري فرصتونو د رامنځته کېدو لپاره یې زمینه برابره کړې ده.

صرافی او پولي خدمتونه؛ له تنظیمه تر معیاري کېدو د مالي نظام د ثبات لپاره یوازې د بانکونو تنظیم بسنه نه کوي؛ صرافی، د پولي خدمتونو شرکتونه او نور مالي بنسټونه هم د مالي بازار مهمې

برخې دي. د افغانستان بانک په تېرو پنځو کلونو کې د صرافيو او پولي خدمتونو شرکتونو د فعالیتونو د تنظیم او قانوني کولو لپاره نوي قوانین، مقررات او طرز‌العملونه جوړ او نافذ کړي دي.

د جواز ورکولو، راپور ورکولو او نظارت بهیرونه لا معیاري او میکانیزه شوي دي. په دې موده کې شاوخوا ۳۰۰۰ صرافيو، د پولي خدمتونو وړاندې کوونکو شرکتونو او نمایندګیو ته د فعالیت جوازونه ورکړل شوي او د هغو غیر مجازو فعالیتونو مخه نیول شوې چې د افغانستان بانک له جواز پرته ترسره کېدل.

د دغو اصلاحاتو موخه د مالي بازار د شفافیت، د خلکو د مالي خونديتوب او د پولي خدمتونو د معیاري کېدو لپاره د مناسب چاپیریال رامنځته کول دي.

بانکنوټونه؛ د نقدو پیسو سالم گردښت

د بانکنوټونو کیفیت او د نقدو پیسو سالم گردښت د افغانستان بانک له مهمو مسؤلیتونو څخه دی. په تېرو پنځو کلونو کې د مندرسو بانکنوټونو د راټولولو او له گردښت څخه د ایستلو، د نوو بانکنوټونو د چاپ او وېش او د نغدینګۍ د مؤثر مدیریت لپاره پراخ اقدامات ترسره شوي دي.

د بانکنوټونو د کیفیت ساتل یوازې د پیسو د ظاهري بڼې موضوع نه ده؛ بلکې د نغدي نظام د مؤثر فعالیت، د معاملاتو د

آسانتيا او د خلکو د باور له مهمو برخو څخه ده.

مسلكي ظرفيت؛ د مالي نظام د دوامدار پرمختگ بنسټ

هيڅ مالي نظام يوازې د قوانينو، مقرراتو او تخنيكي سيستمونو له لارې نه پياوړی کېږي؛ مسلكي او روزل شوی بشري ظرفيت يې مهم بنسټ جوړوي. د افغانستان بانک په تېرو کلونو کې د مالي او بانکي نظام د مسلكي ظرفيت لوړونې ته ځانگړې پاملرنه کړې ده. مالي او بانکي انستيتوت په دې دوره کې له سره فعال شو او د اسلامي بانکوالۍ، بانکي چارو او نورو مالي برخو کې يې د سکتور کارکوونکو ته مسلكي روزنې وړاندې کړې دي.

د دغو روزنيزو پروگرامونو موخه دا ده چې د مالي او بانکي سکتور کارکوونکي د عصري بانکي اړتياوو، اسلامي مالي محصولاتو او مسلكي معيارونو له مخې لا ښه چمتو شي.

نړيوالې اړيکې؛ د تجربو او ظرفيتونو د تبادلې پل

د مرکزي بانکونو او نړيوالو او سيمه ييزو مالي بنسټونو سره مسلكي اړيکې د مالي نظام د پرمختگ لپاره ځانگړې اهميت لري. د افغانستان بانک په تېرو پنځو کلونو کې د مالي ثبات، اسلامي

بانکوالۍ، برېښنايي اداينو او نورو مالي برخو کې د تجربو د تبادلې او ظرفيت لوړونې لپاره نړيوالې او سيمه ييزې همکارۍ پياوړې کړې دي.

د دغو همکاريو له لارې د نړيوالو تجربو د زده کړې، د تخنيکي ظرفيتونو د لوړونې او د مالي نظام د لا پرمختگ لپاره د نوو فرصتونو زمينه برابره شوې ده.

روڼتيا او رسنۍ؛ د خلکو او مالي نظام ترمنځ اړيکه

د مالي او اقتصادي نظام په اړه پر وخت او کره معلوماتو ته د خلکو لاسرسی د عامه باور د پياوړتيا مهم عنصر دی. د افغانستان بانک په تېرو پنځو کلونو کې له رسنيو سره خپلې اړيکې پراخې کړې او د مطبوعاتي ناستو، مرکو، ځانگړو پروگرامونو، عامه پوهاوي کمپاينونو او نورو رسنيزو فعاليتونو له لارې يې هڅه کړې چې د پولي او بانکي سياستونو، اقتصادي وضعيت او مهمو بدلونونو په اړه معلومات په واضح او مسؤله ډول له خلکو سره شريک کړي.

رسنۍ د افغانستان بانک لپاره يوازې د خبر خپرولو وسيله نه، بلکې د خلکو او مالي نظام ترمنځ د اړيکې مهم شريک گڼل کېږي. د همدې اړيکې له لارې د کره معلوماتو د رسولو، د ناسمو معلوماتو د

مخنيوي او د عامه باور د پياوړتيا لپاره زمينه برابره شوې ده.

د افغانستان بانک د تېرو پنځو کلونو لاسته راوړنې په بېلابېلو برخو کې د يوه پراخ اصلاحي او پرمختيايي بهير څرگندونه کوي؛ له پولي ثبات او د افغانۍ د ارزښت له ساتنې څخه نيولې، تر اسلامي بانکوالۍ، بانکي نظام ډيجيټلي مالي خدمتونو، مالي شموليت، د صرافيو او پولي خدمتونو تنظيم، د بانکونو، مدیریت، مسلكي ظرفيت لوړونې او نړيوالو همکاريو پورې، د دې ټولو هڅو گډ هدف د داسې مالي نظام رامنځته کول دي چې باثباته، اسلامي، شفاف، عصري او د هېواد د اقتصادي اړتياوو د پوره کولو وړتيا ولري.

په تېرو پنځو کلونو کې ترسره شوي اقدامات د يوې دورې پای نه، بلکې د راتلونکو پرمختگونو لپاره د يوه نوي پړاو پيل دی. د پولي ثبات ساتنه، د اسلامي مالي محصولاتو پراختيا، د برېښنايي اداينو پراخول، د مالي شموليت زياتول، د بانکي او غير بانکي مالي سکتور پياوړتيا او د مسلكي ظرفيت لوړول هغه بهيرونه دي چې دوام به يې د هېواد د مالي نظام د لا پياوړتيا لپاره مهم وي.

حبيب الله نوري د افغانستان بانک وياند

سرچينې

۱- د افغانستان بانک کلني راپورونه

۲- د افغانستان بانک رسمي احصايوي او معلوماتي خپرونې

۳- د افغانستان بانک اړوند مقررات، ستراتيژي او لارښودونه

نقش رهبري نظام آموزشي در شکل دهی آینده اشتغال

(این مقاله از وبسایت بانک جهانی ترجمه شده است)

اما پرسش دیگری نیز وجود دارد که باید مطرح شود: چه کسی اطمینان می‌دهد که نظام‌های آموزشی ما، شاگردان را برای چنین آینده‌ای آماده می‌سازند؟

دولت‌ها در سراسر جهان، در بخش یادگیری دیجیتالی، هوش مصنوعی، توسعه مهارت‌ها و آمادگی نیروی کار سرمایه‌گذاری می‌کنند. اما هنوز بسیاری از شاگردان بدون داشتن مهارت‌های قوی در خواندن و نوشتن، حساب، برقراری ارتباط و حل مشکلات از مکتب فارغ می‌شوند. در بسیاری موارد، چالش اصلی نبود دیدگاه یا پالیسی نیست؛ بلکه توانایی عملی کردن این ایده‌ها و تبدیل آن‌ها به واقعیت است.

رهبران حوزه آموزش نقش مهمی در ایجاد هماهنگی میان آنچه شاگردان می‌آموزند و مهارت‌هایی که کارفرمایان نیاز دارند، ایفا می‌کنند.

هنگامی که مردم درباره آینده کار سخن می‌زنند، معمولاً بحث‌ها بر حول هوش مصنوعی، خودکارسازی و تکنالوژی‌های نوظهور می‌چرخد و چنین پرسش‌هایی مطرح می‌شود: کدام مشاغل از بین خواهند رفت؟ کدام مشاغل جدید بوجود خواهند آمد؟ کدام مهارت‌ها اهمیت بیشتری پیدا خواهند کرد؟ چگونه می‌توانیم شاگردان را برای جهانی آماده کنیم که با سرعتی بی‌سابقه در حال تغییر است؟

اینجاست که نقش رهبری نظام آموزشی برجسته می‌شود

وقتی مردم اصطلاح «رهبری آموزشی» را می‌شنوند، اغلب مدیر یک مکتب را در ذهن خود تصور می‌کنند. اما رهبری در همه سطوح نظام آموزشی وجود دارد. این رهبری، مقام‌های وزارت، مسئولان محلی آموزش، متخصصین نصاب آموزشی، معلمین دارای نقش رهبری و سیاست‌مداران را نیز در بر می‌گیرد. این رهبران در کنار هم بر همه‌چیز تأثیر می‌گذارند؛ از آنچه متعلمین می‌آموزند، تا چگونگی حمایت از معلمین و نحوه تخصیص منابع.

در واقع، تحقیقات به‌طور فزاینده نشان می‌دهند که رهبری یکی از نیرومندترین عوامل بهبود آموزش است. تازه‌ترین گزارش جهانی یونسکو درباره نظارت بر آموزش تحت عنوان «رهبری در آموزش: پیشگامی برای یادگیری» نشان می‌دهد که رهبری چگونه بر نتایج یادگیری اثر می‌گذارد، از معلمین حمایت می‌کند و به نظام‌های آموزشی کمک می‌کند تا خود را با تغییرات سازگار سازند. این گزارش تأکید می‌کند که رهبری مؤثر برای تبدیل سیاست‌ها به پیشرفت‌های واقعی و معنادار در یادگیری شاگردان، یک عنصر اساسی است.

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی نیز به نتیجه‌ای مشابه رسیده است. تحقیقات این سازمان نشان می‌دهد که رهبری نقشی اساسی در ارتقای کیفیت تدریس، تقویت همکاری و پیشبرد بهبود مستمر در مکاتب و سراسر نظام‌های آموزشی ایفا می‌کند.

رهبری، اصلاحات را به واقعیت تبدیل می‌کند

بسیاری از کشورها از قبل رویاهای بلندپروازانه‌ای برای آموزش دارند، اما اجرای این رویاها همچنان یک چالش اساسی است. وارد کردن هوش مصنوعی به صنوف درسی جذاب به نظر

می‌رسد، تعدیل نصاب آموزشی متناسب با نیازهای بازار کار منطقی است و گسترش فرصت‌های یادگیری دیجیتالی نیز ضروری محسوب می‌شود. اما هیچ‌یک از این ابتکارها به تنهایی به موفقیت نمی‌رسند.

معلمین به آموزش و مکاتب به حمایت نیاز دارند. بنأ منابع باید به‌گونه‌ای هماهنگ و هدفمند تخصیص یابند و ذی‌نفعان باید با یکدیگر همکاری کنند. همین‌گونه، پیشرفت کار باید به‌طور مستمر ارزیابی و بر اساس نتایج، اصلاح و تنظیم شود. بدون رهبری نیرومند، حتی بهترین اصلاحات نیز ممکن است نتوانند به‌گونه مؤثر به مرحله اجرا برسند و نتایج مورد انتظار را به دست آورند.

بانک جهانی بر اهمیت رهبری در بهبود عملکرد مکاتب تأکید کرده و خاطرنشان ساخته است که هیچ نمونه‌ای از مکاتبی که بدون برخورداری از رهبری مؤثر توانسته باشند نتایج آموزشی شاگردان را به‌طور چشمگیری بهبود بخشند، وجود ندارد. رهبری همان عاملی است که فاصله میان تدوین راهبردها و اجرای عملی آن‌ها را از میان برمی‌دارد.

ویژگی مشترک نظام‌های آموزشی موفق

یکی از بهترین نمونه‌ها سنگاپور است. هنگامی که از موفقیت نظام آموزشی سنگاپور سخن به میان می‌آید، معمولاً تمرکز بر عملکرد برجسته شاگردان است؛ اما آنچه کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد، سرمایه‌گذاری هدفمند و برنامه‌ریزی شده این کشور در توسعه رهبری آموزشی است.

سنگاپور رهبران بالقوه یا افراد دارای استعداد رهبری را از مراحل ابتدایی شناسایی می‌کند، مسیرهای مشخص و ساختاریافته برای رشد رهبری فراهم می‌سازد و به‌صورت دوامدار ظرفیت‌های رهبری را در سراسر نظام آموزشی توسعه

می‌دهد. این رویکرد، مجموعه‌ای از رهبران آینده را ایجاد می‌کند که می‌توانند تغییرات را هدایت کنند، از معلمین حمایت نمایند و با چالش‌های نوظهور سازگار شوند.

درس روشن است: **بهبود پایدار به‌ندرت تنها در نتیجه یک سیاست یا اصلاح واحد به وجود می‌آید.** بلکه زمانی تحقق می‌یابد که رهبران در طول زمان شرایط لازم برای موفقیت را فراهم سازند.

پیوند دادن نظام‌های آموزشی با بازار کار

رهبران آموزشی همچنان نقش مهمی در حصول اطمینان از هم‌خوانی آموخته‌های شاگردان با نیازهای کارفرمایان ایفا می‌کنند. بانک جهانی نگرانی‌های فزاینده درباره عدم سازگاری مهارت‌ها در بسیاری از کشورها را برجسته ساخته است؛ کشورهای که در آن شاگردان، بدون آن‌که توانایی‌ها و مهارت‌هایی را داشته باشند که کارفرمایان به دنبال آن هستند، از مکاتب فارغ می‌شوند.

رهبران نخبه می‌توانند به کاهش این فاصله کمک کنند. آنان با کارفرمایان مشارکت ایجاد می‌کنند، راهنمایی‌های شغلی را تقویت می‌بخشند، نصاب‌های آموزشی را اصلاح می‌سازند و اطمینان حاصل می‌کنند که نظام‌های آموزشی همچنان با واقعیت‌های اقتصادی هماهنگ و پاسخ‌گو باقی بمانند. به عبارت دیگر، آنان به ایجاد پیوند میان صنوف درسی و مسیرهای شغلی کمک می‌کنند.

مزیت رقابتی، توانمندی انسانی است

توانمندی انسانی به نظام‌های آموزشی وابسته است که بتوانند به‌صورت دوامدار خود را با شرایط جدید سازگار سازند، بهبود

یابند و شاگردان را برای آینده‌ای نامعلوم آماده کنند. به همین دلیل، رهبری نظام آموزشی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

رهبری، نیرویی است که دیدگاه‌ها را به عمل تبدیل می‌کند. این رهبری، تدریس را تقویت می‌بخشد، میان ذی‌نفعان هماهنگی ایجاد می‌کند، آموزش را با نیازهای بازار کار پیوند می‌دهد و زمینه را برای تغییرات پایدار و گسترده در سراسر نظام آموزشی فراهم می‌سازد.

کشورهایی که در اقتصاد آینده موفق خواهند بود، تنها کشورهایی نخواهند بود که پیشرفته‌ترین تکنالوژی‌ها را در اختیار دارند؛ بلکه کشورهایی خواهند بود که رهبران آموزشی توانایی ایجاد نظام‌هایی را داشته باشند که در آن مردم بتوانند در سراسر زندگی خود به یادگیری، رشد و سازگاری ادامه دهند.

نویسنده: هریت نانیونجو

مترجم: سید آصف فکرت، عضو بورد ترجمه د افغانستان بانک

اقتصادي خپلواکي

د سياسي او نظامي خپلواکۍ بنسټ دی

او ټولنې د بقا، ارتقا او ټينګښت وسيله ده. همدارنګه الله تعالى فرمايي: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾ [الأنفال: ٦٠] يعنې: او د هغوی د مقابلې لپاره تر خپلې وسې هر ډول ځواک چمتو کړئ.

د دغه آيت په اړه د تفسير السعدي خلاصه دا ده چې: د «قوت» مفهوم له اسلحو نيولې اقتصادي، صنعتي، علمي او ټول هغه ځواکونه پکې شامل دي چې د امت عزت او امنيت خوندي کوي.

د اسلام ستر پيغمبر ﷺ هم مسلمانان کار، توليد او اقتصادي فعاليت ته هڅولي دي. په حديث شريف کې راځي: «مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ، خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ» [صحيح البخاري: ٢٠٧٢]

ژباړه: هيڅ چا تر دې غوره خواړه نه دي خوړلي چې د خپل لاس له ګټې او کار څخه يې وخوري، او بې شکه د الله نبي حضرت داود عليه السلام به هم د خپل لاس له کار او ګټې څخه خوراک کاوه.

اسلام داسې امت نه غواړي چې د نورو په مرستو او خيراتونو ژوند وکړي، بلکې داسې امت غواړي چې عزتتاک، توليدوونکي، فعال،

د ملتونو په ژوند کې ځينې حقايق داسې دي چې نه د زمانې په بدلېدو بدلېږي او نه د جغرافيه په توپير سره. له دغو حقايقو څخه يو دا دی چې اقتصادي ځواک د سياسي او نظامي ځواک او غښتليټوب بنسټ جوړوي، او اقتصادي خپلواکي د سياسي خپلواکۍ ساتونکې ده.

هغه ملت چې د خپلو خوراکي توکو، توليد، صنعت او اقتصاد واګې يې د نورو په لاس کې وي، هېڅ کله د خپلې پرېکړې، سياست او حتی د خپل برخليک واک په لاس کې نه لري.

د اسلام مقدس دين چې د انسان د ژوند هر اړخ يې د خپلو لارښوونو په رڼا کې نيولی دی، د اقتصادي ځواک او مالي ثبات اهميت يې هم خورا زيات روښانه کړی دی. الله تعالى فرمايي: ﴿وَلَا تَوُتُّوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ [النساء: 5] يعنې: او خپل هغه مالونه چې الله تعالى ستاسې د ژوند د ټينګښت وسيله ګرځولي دي، بې عقلو خلکو ته مه سپارئ.

د دې مبارک آيت له مفهوم څخه څرګنديږي چې مال او اقتصاد د فرد

پر خپل ځان بسيا او پر خپلو پښو ولاړ وي.

كله چې د اسلامي تاريخ مقدسې پاڼې راواړوو؛ وينو چې د اسلام لومړني مشران او اسلاف يوازې او يوازې د محراب او منبر خلك نه وو؛ هغوی د اقتصاد، تجارت، سياست او جهاد په ډگرونو كې هم مخكښان وو.

امير المؤمنين حضرت عثمان بن عفان (رض) د اسلام له سترو تجارانو او سوداگرو څخه وو. هغه فقط يو شتمن شخص نه وو، بلكې خپله شتمني يې د اسلام د عزت او قوت لپاره وقف كړې وه؛ د تبوك د غزا پر مهال يې سلگونه اوشنان، آسونه او بې شمېره مالونه د اسلامي لښكر د تجهيز لپاره وركړل. د «رومه» څاه يې وپېرله او د مسلمانانو لپاره يې وقف كړه. د هغه مبارك ژوند دا درس راکوي چې قوي اقتصاد د دين، دعوت او جهاد ملاتړی وي.

همدارنگه حضرت عبدالرحمن بن عوف (رض) چې د رسول الله ﷺ له لسو زېري وركړل شوو صحابه كرامو څخه وو، د تجارت په ډگر كې لويې لاسته راوړنې لرلې. خو د هغه شتمني يوازې شخصي منفعه نه وه، بلكې د اسلامي جامعي د پياوړتيا او پرمختيا وسيله وه.

همدغه راز د اسلامي تاريخ بل ستر مثال؛ امام ابو حنيفه رحمه الله هم د يادونې دى، چې هغه د خپل وخت مشهور فقيه، ستر عالم بلكې د محدثينو او فقهاوو امام اعظم وو، خو تر څنگ يې يو ستر تجار هم وو. امام صاحب د علم خپلواكي د اقتصادي خپلواكۍ پر مټ خوندي كړې وه، ځكه يې د واكمنانو له دربارونو او امتيازاتو ځان ساتلى وو. هغه پوهېده؛ څوك چې اقتصادي خپلواكي ولري، فكري، ديني او سياسي خپلواكي هم ساتلى شي.

همدا اصل د ملتونو په ژوند كې هم ځلېږي، هغه هېواد چې اقتصاد يې د نورو په مرستو ولاړ وي، سياسي پرېكړې به يې هم تر فشارونو لاندې وي. هغه دولت چې بودجه، صنعت، انرژي او بازارونه يې د نورو په لاس كې وي، په ډېر مشكل به وكولى شي په نړيوالو مسايلو كې خپلواك دريځ غوره او مطرح كړي.

اوسنۍ نړۍ كې هم ډېر مثالونه شتون لري؛ ډېرى هغه هېوادونه چې اقتصادي كمزورى وو، د سترو قدرتونو د نفوذ، فشار او حتى مستقيم

استعمار ښكار شوي، خو هغه ملتونه چې قوي اقتصادونه يې جوړ كړل، د خپلو سياسي او نظامي گټو دفاع يې هم په برياليتوب سره وكړه. البته دا ضمانت د هغو ډلو لپاره تلپاتې دى، چې د خداى تعالى پر نصرت يې باور وي.

حقيقي خپلواكي هغه وخت ترلاسه كېږي چې يو ملت د خپلې اړتيا دوډۍ، انرژي، توليد، صنعت او عايد سرچينې په خپل لاس كې ولري. اقتصادي كمزوري ملتونه تل د پورونو، مرستو او بهرنيو شرطونو تر سيوري لاندې ژوند كوي؛ خو اقتصادي ځواكمن ملتونه خپل برخليک پخپله ټاكي.

افغانستان، چې د طبيعي زېرمو، زراعتي امكاناتو او ستراتيژيک موقعيت له پلوه بډاى هېواد دى، او الحمد لله اوس مهال د سوچه اسلامي نظام تر عنوان لاندې له هر ډول فساد او درغليو پاك دى؛ كولای شي د اقتصادي ځان بساينې له لارې د خپلې سياسي خپلواكۍ بنياد لا پياوړى كړي. د كانونو سالم مديريت، د كورنيو توليداتو ملاتړ، د سوداگرۍ پراختيا، د ترانزيتي موقعيت اغېزمنه استفاده او د بشري ظرفيتونو روزنه هغه لارې دي چې افغانستان د اقتصادي قوت پر لور بيولي شي.

او هېره دې نه وي چې د تېر په څېر نن هم اسلامي نړۍ اړتيا لري چې د اقتصادي ځواك د جوړولو له لارې خپل سياسي، نظامي او فكري استقلال، خپلواكي او آزادي خوندي كړي، ترڅو پر خپل ځان بسيا، غښتلى او پياوړى اسلامي حاكميت دوامدار پاتې وي، او د پرديو د نفوذ، استعمار او استكبار له خطر څخه په امن كې اوسي. (بعون الله تعالى).

شيخ الحديث مفتي محمد الياس فاتح د چارو ادارې

عمومي رياست د تفتيش آمر

سیاست و تجارت؛ امارت اسلامی چگونه توانست مشکلات را به فرصت ها تبدیل نماید؟

برای سرمایه گذاران در نظر گرفته است. و از مواردی چون معافیت مالیاتی برای سرمایه گذاران جدید، تعرفه های ترجیحی برای صادرات، و تسهیل واردات ماشین آلات و مواد خام در این زمینه می توان نام برد.

از سوی دیگر دستگاه دیپلوماسی عملا برای جلب سرمایه گذاران خارجی به کشور کار و فعالیت دارد. مولوی امیرخان متقی وزیر امور خارجه در نشست گفتگو مشورتی افغانستان و آسیای مرکزی که بتاريخ ۱۶ ثور ۱۴۰۵ در مقر این وزارت در شهر کابل برگزار شده بود، گفت که افغانستان با اتخاذ سیاست خارجی اقتصاد محور، شرایط را

کشورهای جهان تعامل و روابط داشته باشد. رهبری امارت اسلامی، سرمایه گذاری و نیز جلب سرمایه گذاری خارجی را در رشد اقتصاد ملی، ایجاد اشتغال و توسعه تولیدات داخلی یک اصل اساسی می دانند و خود را مکلف و متعهد به پشتیبانی همه جانبه از سرمایه گذاران داخلی و خارجی دانسته اند.

چنانچه بنا بر هدایت رهبری نظام، وزارت صنعت و تجارت با ایجاد چتر واحد روند جوازدهی، ثبت شرکت ها، و تخصیص و اهدای زمین به صنعت کاران را نسبت به گذشته ساده ساخته و در بخش های تولیدی، بسته های حمایتی و امتیازات ویژه را

در حال حاضر وابستگی کشورهای جهان با یکدیگر به یک امر اجتناب ناپذیر تبدیل شده است. رشد تکنالوژی و دیجتالی شدن سیستم های تجارت و ترانزیت روند کاری را به هم گره زده و هیچ کشوری بدون داشتن روابط با کشورهای دیگر نمی تواند مسایل سیاسی و تجارتي و اقتصادی و توسعه اش را در عرصه های مختلف به تنهایی، به پیش ببرد.

امارت اسلامی افغانستان با درک اهمیت این موضوع و با اتخاذ سیاست اقتصاد محور و متوازن از شروع حاکمیت و بدست گرفتن مسئولیت رهبری افغانستان، عملا تلاش نموده تا با همه

برای رشد تجارت و جلب سرمایه گذاری خارجی باز نموده است.

در این نشست که معینان و نمایندگان وزارت امور خارجه جمهوری اوزبیکستان، جمهوری قرغیزستان، ترکمنستان، جمهوری تاجیکستان و جمهوری قزاقستان؛ اشتراک نموده بودند، آقای متقی تاکید کرد که هدف مشترک مان این است تا حجم تجارت افغانستان با کشورهای آسیای مرکزی در جریان ۳ الی ۴ سال آینده به حدود ده میلیارد دالر افزایش یابد.

همزمان با این، گزارش بانک جهانی، رشد اقتصادی افغانستان در سال ۲۰۲۵ میلادی را ۴،۳ درصد نشان داده است. و این گزارش افزوده که از مجموع حجم تجارت خارجی افغانستان، حجم تجارت افغانستان با کشورهای آسیای مرکزی در سال ۲۰۲۵ میلادی به حدود ۲،۷ میلیارد دالر رسیده است که نسبت به سالهای قبل چند برابر افزایش را نشان می دهد.

همچنان مولوی امیر خان متقی وزیر امور خارجه در هفتمین نشست فارمت مسکو که به تاریخ ۱۹ سرطان ۱۴۰۴ در شهر کازان روسیه برگزار شده بود در سخنرانی رسمی خود از توسعه صادرات افغانستان یاد آور شد و گفت صادرات

افغانستان در چهار سال گذشته از ۷۰۰ میلیون دالر سالانه به ۲ میلیارد دالر رسیده و اکنون محصولات افغانستان به ۷۰ کشور جهان صادر می شود که نشانه بارز دسترسی به بازارهای جهانی و افزایش عواید خارجی است.

تا سال ۱۴۰۰ هجری خورشیدی و قبل از حاکمیت امارت اسلامی افغانستان، فیصدی بلند صادرات و واردات افغانستان در نظام های گذشته متکی به مسیر های تورخم و بولدک بود. و مقامات این کشور هر زمانی که دل شان می خواست و با بهانه های مختلف و خلاف تمام تعهدات و کنوانسیون های تجارتي و ترانزیتی دروازه های تورخم و بولدک را به روی کالای های تجارتي تاجران، صادرکننده گان و واردکننده گان بسته می کرد که با این عمل علاوه از وارد شدن زیان های مالی به تاجران نرخ مواد اولیه و دیگر مواد در شهرهای بزرگ افغانستان نیز بلند می رفت و این عمل مردم را به مشکلات خرید مواجه می ساخت.

به تاریخ ۱۳ عقرب ۱۴۰۴ کمیسیون اقتصادی تحت ریاست ملا عبدالغنی برادر معاون اقتصادی ریاست الوزرا جلسه ویژه در مورد انتقال کالاهای تجارتي افغانستان از طریق کارگوی

شرکت هوایی آریانا افغان به کشورهای خارجی برگزار و به شرکت هوایی آریانا افغان هدایت داده شد تا انتقال کالاهای صادراتی تاجران را به قیمت هر کیلو یک دالر و کالاهای وارداتی را به قیمت هر کیلو ۸۰ سنت انجام دهد. و نیز به این شرکت هدایت داده شد تا در اسرع وقت یک طیاره کارگو نیز خریداری نماید.

معاونیت اقتصادی این تصمیم را پس از مسدود شدن مسیرها از سوی پاکستان گرفت تا علاوه بر فراهم ساختن راه های بدیل برای تاجران افغان، آنان بتوانند بدون تأخیر و موانع، کالاهای تجارتي خود را به خارج انتقال نمایند و به یک کشور وابسته باقی نمانند.

اکنون افغانستان از طریق سه بندر از کشورهای آسیای میانه دو بندر از ولایت هرات، یک بندر از فراه و یک بندر از ولایت نیمروز صادرات و واردات می نماید که خط آهن نیز شامل آن می شود.

بر اساس معلومات وزارت فواید عامه از آغاز تا ختم ماه جوازی ۱۴۰۵ از طریق خط آهن ۷ صد و ۹۷ هزار و ۴۸۲ متریک تن انتقالات صورت گرفته است که از این میان ۵۳۸۸۸۹ متریک تن از بندر حیرتان ۷۵۷۲۲ تن از بندر آقینه،

۷۷۰۰۸ تن از بندر تورغندی و ۱۰۵۷۲۲ از بندر خواف هرات می باشد که تنها ۲۵۱۷ تن آن اموال صادراتی بوده اند.

همچنان گزارش های رسمی وزارت صنعت و تجارت نشان می دهد که افغانستان علاوه از کشورهای آسیای مرکزی به کشورهای عربی و اروپایی و حتی امریکا در ماه حمل ۱۴۰۵ صادرات داشته است.

طبق این گزارش ها افغانستان در این ماه به ۲۰ کشور جهان و به ارزش ۷۹۱۳۱۸۸۶ دالر صادرات نموده است. اقلام عمده صادراتی عبارت بوده اند از: پخته، قالین، زعفران، سنگ های معدنی، هنگ، نباتات طبی، انجیر، کشمش، میوه خشک و میوه تازه، نوشابه انرژی و بادرنگ و غیره.

سهولت و بلند بردن کیفیت:

معاونیت اقتصادی ریاست الوزرا در نشست شورای عالی معیار و کیفیت تحت ریاست ملا عبدالغنی برادر، بتاريخ ۲۴ حمل سال ۱۴۰۴ هجری شمسی، ۳۰ معیار را در بخش های مواد غذایی و محصولات زراعتی، دوا و لوازم آرایشی، مواد ساختمانی، برقی و مخابرات، نساجی و چرم، حفاظت محیط زیست، پلاستیک، وسایل طبی،

معادن و بخش ذبح حیوانات تصویب نمود.

به گفته مسئولان این بخش و متخصصین صنعت این کار زمینه را برای اقلام صادراتی بیشتر می سازد و نظم و کیفیت را در بازار بلند می برد و نیز اعتماد مردم و خریدار بالای تولیدات داخلی افزایش پیدا می کند.

امارت اسلامی به تاریخ ۷ جوزای ۱۴۰۴ با برگزاری مراسم رسمی، در شهر کابل روند توزیع اسناد مالکیت زمین به صنعتکاران در ساحات صنعتی را آغاز و در همین مراسم اسناد توزیع ۶۵۰ جریب زمین به مالکین ۹۱ شرکت تسلیم داده شد.

ملا عبدالغنی برادر معاون اقتصادی ریاست الوزراء که در این مراسم صحبت می کرد رشد صنعت را مؤثر ترین راه برای دستیابی به خودکفایی اقتصادی، ثبات اجتماعی و کاهش میزان بیکاری خواند و علاوه کرد که عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالی ورعاه در مورد واگذاری زمین به صنعت کاران حکم صادر کرده است وی گفت هدف امارت این است تا برای سکتور خصوصی محیط مصئون فراهم سازد تا آنان با اطمینان سرمایه گذاری نمایند.» بر اساس حکم عالیقدر امیرالمؤمنین

حفظه الله تعالی ورعاه، در چهار سمت شهر کابل دو دو هزار جریب زمین، در ولایات ننگرهار، قندهار و بلخ هرکدام بیست هزار جریب زمین، در ولایت کندز ده هزار جریب زمین و در سایر ولایات در صورت امکان برای ایجاد پارکهای صنعتی در هر ولایت یکهزار جریب زمین اختصاص داده شده است.

در نتیجه تلاش های رهبری امارت اسلامی افغانستان و مدیریت سالم و نیز پیگیری خواسته های نماینده گان سکتور صنعت و تجارت از سوی مسئولان نهاد های مربوطه است که افغانستان توانسته رشد قابل ملاحظه و چشم گیری در این بخش ها داشته باشد.

در آغاز حاکمیت دوباره امارت اسلامی، تولید ناخالص داخلی کشور حدود ۱۴.۴ میلیارد دالر بود؛ اکنون این رقم به ۱۷.۴ میلیارد دالر رسیده است. در سال ۲۰۲۰، حدود ۳۵۰۰ کارخانه صنعتی در افغانستان فعال بود؛ اکنون تعداد کارخانه ها به بیش از ۶۰۰۰ رسیده است.

به گفته مقامات امارت اسلامی افغانستان در گذشته، سالانه ۴ تا ۶ میلیارد دالر کمک خارجی در مصارف دولت شامل بود؛ اکنون بودجه عادی و

انكشافی سالانه كاملاً از عوايد داخلي تأمين می‌شود. يعنی اينكه امارت اسلامي اكنون تمام مصارف دولتي را از منابع بودجه داخلي تأمين می‌کند که در حقيقت يک پيشرفت کلان و اميدوار کننده است برای آينده افغانستان.

وقتي هر افغان بدون حب و بغض و عاری از مسايل نژادی و سمتی و فکری؛ وضعيت افغانستان را از پس حاکميت دوباره امارت اسلامي در بخش امنيت، جلوگیری از فساد، بازسازی، تجارت و سرمايه گذاری، استقلاليت مالی و سياسی و ارايه خدمات عامه بررسی و مشاهده نماید، درمی يابد که کارهای زيادی در همين عرصه ها صورت گرفته است.

عوامل که باعث پيشرفت در زمينه تجارت، صنعت و سرمايه گذاری در کشور شده می‌توان از استقلاليت در تصميم گيری، موجوديت اراده جدی نزد رهبری نظام، اطاعت پذيری و مشوره، مسئوليت پذيری و هماهنگی، احترام به فرامین و احکام رهبری محترم، فعاليت دستگاه ديپلوماسی برای جذب سرمايه

گذاران خارجی، عدم مداخله کاری مسئولان در امورکاری يک ديگر، نام برد.

مشکلات و راه حل:

متاسفانه مشکلات هنوز هم وجود دارد و کاملاً برطرف نشده اند و اکثريت اين مشکلات هم بعد خارجی دارند و ناشی می‌شوند از مداخلات کشورهای بیرونی در امور داخلي افغانستان. چنانچه وزارت صنعت و تجارت در گزارش تحلیلی ماهوار اش از مشکلات یاد آوری و راه های حل آنها را نیز پيشنهاده نموده است.

گزارش تحلیلی ماهوار اين وزارت، نبود زیر ساخت های مناسب مانند جاده ها، بنادر و خطوط ریلی مجهز، تحريم های بين المللی و محدوديت های مالی در سيستم بانکی جهانی، عدم اعتماد سرمايه گذاران خارجی و اتکای شديد به صادرات مواد خام را از موارد عمده مشکلات در عرصه تجارت می‌داند و در عين حال راه حل برای رفع اين چالش ها ارايه نموده است. مانند: تقويت زیر ساخت ها، تلاش برای آزاد سازی دارایی

های افغانستان و نیز رفع تحريم ها، توسعه همکاری های منطقه یی، استفاده از ظرفيت های داخلي، تسهيل تجارت دیجیتال و توسعه زیر ساخت های جذب مشتریان بين المللی.

مقامات امارت اسلامي بارها گفتند که « تحريم های اقتصادی برخی کشورها و سازمان های بين المللی مانع شکوفایی بيشتر اقتصاد افغانستان شده است. » و اين مقامات در نشست های بين المللی و نیز در نشست های دو جانبه و چند جانبه با مقامات بسياری از کشورهای جهان و نماينده گان سازمان ملل متحد از آنان خواستار ادای مسئوليت شان برای آزادسازی دارایی های افغانستان و رفع تحريم ها شدند.

نويسنده: برهان الدين بهرام کارمند وزارت امور خارجه

منابع:

1. وزارت امور خارجه. (2026، می 4). سخنرانی وزیر امور خارجه در نشست گفتگوی مشورتی افغانستان و آسیای مرکزی. کابل: وزارت امور خارجه.
2. وزارت امور خارجه. (2025، جولای 10). سخنرانی وزیر امور خارجه در هفتمین نشست فارمیت مسکو. کابل: وزارت امور خارجه.
3. وزارت امور خارجه. (بدون تاریخ). سایت وزارت امور خارجه. تراسه شوی له <https://mfa.gov.af/fa/page/26940>
4. ریاست مطبوعات معاونیت اقتصادی ریاست الوزراء. (1404). فعالیت ها و دستاوردهای ۱۴۰۴. کابل: ریاست الوزراء.
5. وزارت صنعت و تجارت. (1405). مقایسه وضعیت تجارت افغانستان طی برج حمل ۱۴۰۴ با حمل ۱۴۰۵. کابل: وزارت صنعت و تجارت. تراسه شوی له <https://moci.gov.af/fa-AF>

په ۱۴۴۷ کال کې، د افغانستان بانک د بانکي نظام د ثبات او سلامتیا د ساتلو په موخه، د بانکونو پر فعالیتونو باندې خپله څارنه پیاوړې کړې ده. په دې کال کې، د بانکونو څخه حضوري او غیر حضوري څارنې ترسره شوې دي. د بانکونو مالي او د نغدینګۍ وضعیت او د پېریدونکو د رضایت کچه ارزول شوې ده.

مجاهد: بانک مرکزی برای حفظ ثبات ارزش افغانی اقدامات لازم را انجام داده است

ذبیح الله مجاهد، سخنگوی امارت اسلامی، در دومین کنفرانس خبری حکومت تحت عنوان "هفته اقتصاد و خودکفایی" اعلام کرد که د افغانستان بانک در سال ۱۴۰۵ خورشیدی با استفاده از ابزارهای مختلف سیاست پولی، اقدامات گسترده‌ای را برای حفظ ثبات بازار ارز روی دست گرفته است. مجاهد گفت که این بانک تلاش کرده است تا از نوسانات شدید ارزش افغانی در برابر اسعار جلوگیری کرده و زمینه حفظ ثبات نسبی در بازار ارز را فراهم سازد. به گفته وی، مدیریت وضعیت پولی کشور و اتخاذ سیاست‌های مناسب از سوی بانک مرکزی، از جمله اقداماتی است که برای تقویت نظام مالی و اقتصادی افغانستان انجام شده است. سخنگوی امارت اسلامی همچنان افزود که بررسی‌های حضوری و غیرحضوری از

بانک‌ها انجام شده و روند نظارت بر فعالیت‌های بانکی به منظور اطمینان از عملکرد بهتر این نهادها ادامه دارد. وی همچنین اظهار داشت که د افغانستان بانک در هماهنگی با معاونیت اقتصادی ریاست‌الوزراء و وزارت مالیه، میکانیزم تمویل پروژه‌های ملی را نهایی ساخته است. به گفته مجاهد، این اقدام می‌تواند زمینه هماهنگی بیشتر میان نهادهای اقتصادی و اجرای بهتر برنامه‌های توسعه‌ای در کشور را فراهم کند. او تأکید کرد که تلاش‌ها برای تقویت نظام اقتصادی، حفظ ثبات پولی و حمایت از پروژه‌های ملی همچنان ادامه خواهد داشت.

اوزبکستان: افغانستان سیمه‌ییز نېسلون مهمم محور دی

د اوزبکستان د سیمه‌ییزو همکاریو په نوي لیدلوري کې افغانستان د منځنۍ او سویلي آسیا ترمنځ د نیلوانو کې مهمې کرې په توګه مطرح شوی دی. د اوزبکستان ولسمشر شوکت میرضیایف د قرغیزستان په کوربتوب د منځنۍ آسیا او آذربایجان د مشرانو په غیر رسمي غونډه کې ویلي، د داسې "یوې ګډې پرمختیايي فضا" د رامنځته کولو لپاره تاریخي فرصت برابر شوی چې منځنۍ آسیا، سویلي قفقاز او افغانستان سره ونېلوي. هغه افغانستان د منځنۍ آسیا "نږدې ګاونډی" بللی دی. په همدې حال کې، اقتصاد وزارت وايي چې د افغانستان او د منځنۍ آسیا هېوادونو اړیکې دوامدارې دي او تر ډېره په اقتصادي سوداګریزو او ترانزیتی برخو متمرکزې دي. دغه وزارت زیاتوي، چې اسلامي امارت هڅه کوي دا همکارۍ لا پراخې او پیاوړې کړي. د اقتصاد وزارت مسلکي مرستیال عبداللطیف نظري په دې اړه وویل: «د افغانستان اړیکې د منځنۍ آسیا له هېوادونو سره ټینګې او دوامدارې دي. موږ په اقتصادي، سوداګریزو او ترانزیتی برخو کې څو اړخیزه او متقابل همکاري لرو. نن د منځنۍ آسیا ټول هېوادونه له افغانستان سره پراخې

کشورهای مختلف صادر شده است. معاونت اقتصادی ریاست الوزراء امارت اسلامی روز شنبه، ۲۷ سرطان، در یک گزارش ویدیویی گفته بود که قالین‌های افغانستان عمدتاً به کشورهای روسیه، امریکا، استرالیا، اروپا، کانادا، ترکیه، شماری از کشورهای عربی و افریقای صادر می‌شوند. به گفته مقامات، ارزش مجموعی قالین‌های صادر شده در سال گذشته به ۱۴ میلیون دالر می‌رسد. امارت اسلامی گفته در چهار سال گذشته این صنعت رشد بیشتر داشته و میزان صادرات قالین به بازارهای بین‌المللی به طور چشمگیری افزایش یافته است.

حمایت از صنعت قالین و فراهم‌سازی زمینه توسعه بازارهای داخلی و خارجی، از رشد صادرات این محصول حمایت می‌کند. قالین‌بافی از صنایع سنتی و مهم افغانستان به شمار می‌رود و قالین‌های دست‌باف این کشور به دلیل طرح‌ها و کیفیت‌شان در بازارهای داخلی و خارجی شناخته شده‌اند. معاونت اقتصادی امارت اسلامی می‌گوید در حال حاضر حدود یک میلیون نفر از شهروندان افغانستان به طور مستقیم و غیر مستقیم در صنعت قالین مشغول کار اند. امارت اسلامی گفته در سال گذشته بیش از ۷۶۰ هزار متر مربع قالین به

جغرافیایی موقعیت له امله په سیمه‌ییز اتصال کې د مهم رول لوبولو ښه وړتیا لري، خو تر اوسه له دې ظرفیت څخه بشپړه ګټه نه ده اخیستل شوې. سره له دې، د منځنۍ آسیا هېوادونه د انرژۍ د لېږد، ترانزیت او د اوسپنې پټلۍ د پراختیا په برخو کې بېلابېلې پروژې تعقیبوي.

صادرات بیش از ۱۰ هزار متر مربع قالین از هرات به آلمان

دفتر مطبوعاتی مقام ولایت هرات امروز چهارشنبه در خبرنامه‌ی گفته است که از آغاز سال جاری میلادی تاکنون، بیش از ۱۰ هزار متر مربع قالین دست‌باف از هرات به آلمان صادر شده است. این دفتر در صفحه ایکس نگاشته است که ارزش این قالین‌ها به ۱۰۳ هزار دالر می‌رسد. منبع گفته است که قالین هرات به دلیل کیفیت، طرح‌های اصیل و بافت سنتی، جایگاه ویژه‌ای در بازارهای جهانی دارد. اداره محلی هرات نیز با

اقتصادي راکړې ورکړې لري، او زموږ هڅه دا ده چې دغه همکارۍ لا نورې هم پراخې شي. اقتصادي شنونکي وايي، چې د سیمه‌ییزو همکاريو پراختیا کولی شي افغانستان ته د سوداګرۍ د زیاتوالي، د پانګونې د جلب او د ترانزیتي لارو د اغېزناکې استفادې فرصتونه برابر کړي. خو د دغو فرصتونو د ګټې اخیستنې لپاره له سیمه‌ییزو هېوادونو سره همغږي او د اقتصادي فعالیتونو لپاره د اړینو اسانتیاوو رامنځته کول مهم دي. اقتصادي شنونکي جنت‌فهم چکري په دې اړه وویل: افغانستان د منځنۍ آسیا، سویلي آسیا او منځني ختیځ ترمنځ ستراتیژیک موقعیت لري. د سیمې هېوادونه د سوداګرۍ د پراختیا لپاره لېواله دي چې د خپلو توکو د لېږد لپاره له دې لارې ګټه واخلي، او دا د اقتصادي او ترانزیتي همکاريو د پراختیا لپاره مناسب بنسټ ګڼي. افغانستان د خپل ستراتیژیک

سرچینې:

۱- خامه پرس، ۱۸ صفرالمظفر ۱۴۴۸ (۱۱/۰۵/۱۴۰۵) / ۲- طلوع نیوز، ۱۴۴۸ صفرالمظفر ۱۷ (۱۰/۰۵/۱۴۰۵) / ۳- خامه پرس، ۷ صفرالمظفر ۱۴۴۸ (۳۱/۰۴/۱۴۰۵)

د ځمکې د ثبت سیستمونه څنګه د کارموندنې او اقتصادي ودې لامل ګرځي

(دا مقاله د نړیوال بانک له وېبپاڼې څخه ژباړل شوې ده.)

شواهد ښيي چې څلور بنسټیزې ځانګړنې روښانه کوي چې آیا د ځمکو اړوندې ادارې د بازارونو کړنو لپاره زمینه برابروي او که یې محدودوي.

۱- پراخه پوښښ او قانوني تضمینونه ډېر مهم دي

هغه د ثبت سیستمونه چې یوازې شخصي ځمکې تر پوښښ لاندې نیسي او یا پر لګښت لرونکو او کاغذي بهیرونو تکیه لري، د نابرابرۍ د زیاتېدو خطر رامنځته کوي او د ځمکو غیر رسمي غصب ته لاره هواروي. د دولتي او شخصي ځمکو د شته حقونو ډیجیټلي ثبتونې او نقشې جوړونې سره کولای شو چې معلومه کړو څوک د کومو حقونو

شرایطو له مخې په اغېزناکه توګه وکارول شي، د مقرراتو اصلاح ورځ تر بلې اړتیا پیدا کوي. د څېړنو پر بنسټ، د سوداګرۍ د چمتووالي شاخصونه پالیسي جوړوونکو ته د یو اوږدمهاله لید لوري فرصت برابروي او په ورته وخت کې یو داسې معیار د هغوی په واک کې ورکوي، تر څو خپل پرمختګ په لنډو مودو کې محاسبه کړي.

د پانګونې او دندو پیدا کولو لپاره د ځمکو د ادارو محاسبه او ارزونه

د ځمکو د ثبت سیستمونه یوازې هغه مهال د پانګونې او دندو په پیدا کولو کې مرسته کولای شي چې د باور وړ او کارول یې له مالي پلوه ارزانه وي.

ډیجیټل ټکنالوژۍ د ځمکې د مالکیت د حقونو د ثبت، لېږدولو او کارونې بڼه په خوندي ډول بدله کړې ده او په دې سره یې د بزرګانو او متشبثینو لپاره چې د پورونو بازارونو ته د لاسرسي په لټه کې دي، نوي فرصتونه برابر کړي دي. خو د دې ټکنالوژۍ کارونه لا هم په بېلابېلو هېوادونو کې یو شان نه ده؛ د اقتصادي همکارۍ او پراختیا سازمان او د اروپا او مرکزي آسیا په ډېرو هېوادونو کې د ځمکو د ډیجیټلي ثبتونې سیستمونه نږدې عام دي؛ خو د نړۍ په نورو سیمو کې لا هم یا په لومړنیو پړاوونو کې دي، یا نیمګړي او یا هېڅ شتون نه لري. د دې لپاره چې ټکنالوژي د ځايي

مالک/لرونکی دی، حال دا چې برېښنايي لاسلیکونه او د ثبت په سیستمونو کې د هر ډول بدلون له راوستلو مخکې د قانوني پړاوونو رعایتول کاروونکي د خپلو حقونو له خپل سري او نا عادلانه توګه له لاسه ورکولو څخه ساتي. دا ځانګړتیاوې شخړې راکموي او د ځمکو د معاملو د ثبت لګښتونه په ټیټه کچه کې ساتي.

۲- د ځمکو د ثبت سیستمونه باید له

یو بل سره د همغږۍ او نښلېدو وړ

وي

له نورو ډیجیټلي پېژندپاڼو سره د ځمکو د ثبت سیستمونو همغږي د دې زمینه برابروي چې اړخونه په آنلاین ډول خپلې معاملې تائید کړي، په داسې حال کې چې د رهنې ثبتونو له سیستمونو او محکمو سره نښلونه به د تړونونو د پلي کېدو وړتیا پیاوړې کړي. سربېره پر دې، د ملکیتونو د کلنیو مالیاتو له سیستم سره د ځمکو د ثبت سیستمونو نښلول مرسته کوي ترڅو د ځمکو اړوند سندونه او سوابق په کم لګښت سره اپډیټ او معاصر وساتل شي.

۳- معلوماتو ته لاسرسی د ځمکو د

کارونې پرېکړې اغېزمنوي

کله چې د ثبت معلومات په ځانګړي ډول د معاملو بیې په داسې ډول موجودې وي چې ماشین یې لوستلی شي او د محرमित اصول هم پکې خوندي وي، نو کار و باري خلک کولای

شي د ځمکې د پانګونې په اړه لا غوره پرېکړې وکړي. همدارنګه، کره او شفافه معلومات ځایي حکومتونو ته دا زمینه برابروي چې د ځمکې ارزښتونه د بازار له بېو سره برابر کړي او د عامه پانګونې له امله رامنځته شوی د ځمکې د ارزښت زیاتوالی په سمه توګه ترلاسه او مدیریت کړي.

۴- د ځمکې د ملکیت پر لېږد باندې

محدودیتونه

د ځمکې د ملکیت د لېږد پر حق ځینې محدودیتونه مهم رول لري. که څه هم هغه مقررات چې د بازار د ځواک د مهارولو یا تنظیم لپاره وضع شوي وي، په ځینو حالتونو کې توجیه کېدای شي، خو هغه محدودیتونه چې پخوا د تاریخي اړتیاوو له مخې رامنځته شوي وو، ښایي اوس اغېزناک نه وي، یا هم کېدای شي د پالیسۍ د نورو اېزارونو له لارې په ښه ډول مدیریت شي.

په هغو هېوادونو کې چې د ځمکو اداره په سیمه ییزو یا فرعي ملي ادارو پورې اړه لري، یو ګډ شاخص چې دا خلور ځانګړتیاوې سره یو ځای ارزوي، کولای شي د ادارو د کړنو د کچې په پرتله کې مرسته وکړي، د اصلاحاتو لارښوونه وکړي او د کړنې پر بنسټ د مرستو وېش ته معلومات ورکړي. په دې توګه، د ځمکو ښه مدیریت په مستقیم ډول له هڅوونکو امتیازونو سره تړل کېږي.

د جوړښتي بدلون لپاره د زمينې

برابرو

کله چې د ځمکو سیستمونه پورته یادې شوې ځانګړتیاوې ولري، نو کولای شي جوړښتي بدلون ته وده ورکړي؛ یعنې ځمکه د لا ډېرې ګټورې کارونې لپاره چمتو شي او خلک غورو او اغېزمنو دندو ته لاسرسی ومومي.

شواهد ښیي چې آن هغه بزرګران چې د تولید کچه یې کمه وي او له کرنې پرته په نورو سکتورونو کې کولای شي ډېر ښه عاید او ژوند ولري، خو بیا هم کرښه پرېږدي او یا په اوږدمهاله توګه قراردادونه نه لاسلیک کوي ترڅو د ځمکې ملکیتي حقونه ثبت او مستند نه وي، د لېږد وړ نه وي او یا د ثبتولو لګښتونه لوړ وي.

- په چین، ایتوپیا او مکسیکو کې د ځمکې د کارونې د حقونو د ثبت او د لېږد محدودیتونو آسانتیا د کرنې تولید او د بازار فعالیت ښه کړی دی، چې پدې سره اجارې، اوږدمهاله پانګونې او د ځمکو یو ځای کېدو ته زمینه برابره شوې ده. همدارنګه، د ځمکې ثبت یوازې هغه وخت د پوړونو لاسرسی زیاتوي چې د ضمانت ثبت او د هغې عملي کول په ټیټ لګښت شونی وي.

- په هند کې د سوامیتا پروګرام چې په ټول هېواد کې د کلیوالو ځمکو د مالکیت او ثبت ملي طرحه ده،

یوازې په هغو سیمو کې یې پورونو ته لاسرسی زیات کړی دی چې هلته د وثیقې برېښنايي ثبتول او د پوراینې د نه اداء کولو په صورت کې د وثیقې قانوني ضبط جواز درلود.

- له همدې امله، یوازې د ځمکو د ثبت سیستم کافي نه دی، بلکې د ثبت شوو معلوماتو اعتبار او هغو ته د لاسرسي ټیټ لگښت هغه مهم عوامل دي چې د دغه سیستم اغېزمنتیا ټاکي. همدارنګه، د ځمکو اړوندې ادارې او بنسټونه هم کولای شي د عامه پانګونو پر پایلو هم اغېز ولري.

- په روانډا کې د اوبو لګولو سترې طرحې د دې لامل شوې چې د هغو بزرګرانو کرنیز تولید نږدې دوه برابره کړي چې د اوبو لګولو دا طرحه کاروي. خو په هغو سیمو کې یې اغېز لږ تر لږه ۲۵ سلنه کم وو چې د بازار د محدودیتونو او خنډونو له امله بزرګرانو نه شواي کولای خپلې ځمکې هغو کسانو ته وسپاري یا په اجاره ورکړي چې د اوبو لګولو له یادې طرحې تر ټولو ښه او اغېزناکه ګټه پورته کړي

د کرنې د پالیسۍ د ښه پلي کېدو لپاره د ځمکو د معلوماتو کارونه
ورته ځانګړتیاوې چې د ځمکو د ثبت

سیستمونه د اقتصادي برخو ترمنځ د خلکو د حرکت او لېږد لپاره آسانتیا برابروي، کولای شي له حکومتونو سره مرسته وکړي چې د ځمکو د ثبت معلومات د بزرګرانو د ملاتړ د ښه هدف ټاکلو او د هغوی د خطرونو د مدیریت لپاره وکاروي.

په ډېرو هېوادونو کې د کرنیزو محصولاتو د زیاتوالي لپاره د کیمیاوي سرې مالي مرسته کارول کېږي چې ډېر وخت د وېش له لارې ورکول کېږي. خو ډیجیټلي ثبت شوي معلومات دا امکان برابروي چې د سرچینو ضایع کېدل کم شي او داسې سیستم ته لاره هواره شي چې بزرګرانو ته د کیمیاوي سرې د ډول او مقدار په انتخاب کې زیات اختیار ورکړي. دا طریقه د پخوانیو پروګرامونو نیمګړتیاوې حلوي چې په موزمبیق هېواد او د جګړې پر مهال په اوکراین کې اغېزمنه ثابته شوې ده.

کرنیز کارونه ډېری وخت چاپېریالي زیانونه هم رامنځته کوي، لکه د فصلونو د سوځولو له امله د هوا ککړتیا، د وریجو د هغو پټیو له امله چې تل په اوبو کې ساتل کېږي، د شنو خونو ګازونو زیاتوالی او همدارنګه د کرنیزو پولو د پراختیا له امله د ځنګلونو له منځه وړل. همدارنګه د جغرافیایي معلوماتو لرونکي د بزرګرانو د ثبت سیستمونه دا امکان

برابروي چې د سپورمکۍ له لارې په دوامداره ډول دغه کرنې وڅارل شي او که دولتي مرستې د همدې ارزونې پر بنسټ ورکول شي، نو د زیان رسوونکو کړنو په کمولو کې ډېر اغېزمن تمامېدای شي.

دا سیستمونه همدارنګه د محصولاتو د سرچینې د معلوماتو او تعقیبولو وړتیا رامنځته کوي، چې له امله یې بزرګران نړیوالو سوداګریزو زنځیرونو ته لاسرسی پیدا کوي، لکه په برازیل کې د غوایي غوښه، عاج ساحل کې د سویابین کرڼه او په یوګانډا کې د قهوه تولید.

د ځمکو د پالیسیو د اغېزمنتیا لپاره د پوهې تر لاسه کول

دا بېلګې ښيي چې د ځمکو د ثبت سیستمونه چې باوري، له یو بل سره همغږي او د کارونې له پلوه آسانه وي، کولای شي د جوړښتي بدلون ملاتړ وکړي چې په دې سره به یې نیمګړتیاوې راکمې او له حکومتونو سره به مرسته وکړي خو د بزرګرانو ملاتړ لا ښه او په موخه لرونکي ډول ترسره کړي.

لیکوالان: کلاوس ډینینګر، تیا هیلورسټ، کلودیا ریواس

ژباړونکي: صفی احمد ناصري،

د افغانستان بانک د ژباړې بورډ غړی

اقتصاد جغرافیایی؛ بازگشت قدرت اقتصادی در سیاست جهانی

(این مقاله از مجله امور مالی و توسعه صندوق بین المللی پول ترجمه شده است)

خطراتی روبه‌رو هستند که هم بر دسترسی به انرژی اثر می‌گذارد و هم با بی‌ثباتی سیاسی، سرمایه‌ خارجی را فرار می‌دهد. در بخش عمده‌ای از دوره پس‌ا جنگ سرد تا پیش از شیوع کرونا و آغاز جنگ اوکراین آمریکا و کشورهای اروپایی این امکان را داشتند که در بسیاری از موارد، سیاست‌های اقتصادی را از ملاحظات امنیت ملی جدا نگه دارند. حتی پس از حوادث یازده سپتمبر و گسترش استفاده از تحریم‌های مالی، مقام‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا در واشنگتن همچنان

معنای به‌کارگیری ابزارهای مالی و اقتصادی در پیوند با ملاحظات امنیت ملی است. مقام برزیلی پس از شنیدن این توضیح اظهار داشت: «در برزیل، به این صرفاً سیاست‌گذاری گفته می‌شود.» حقیقت این است که در حالی که بسیاری در غرب، به‌ویژه در آمریکا و اروپا، بار دیگر به مفهوم اقتصاد جغرافیایی توجه نشان می‌دهند، برای بخش بزرگی از جهان این فقط شیوه عادی اداره اقتصاد و سیاست است. در کشورهایی مانند هند، ترکیه و برزیل، جداسازی امنیت ملی از اقتصاد معنا ندارد؛ زیرا تصمیم‌گیرندگان هر روز با

مرز میان سیاست اقتصادی و امنیت ملی در سراسر جهان به‌تدریج در حال از بین رفتن است. «اقتصاد جغرافیایی چیست؟» این پرسشی بود که یکی از مقام‌های ارشد مالی برزیل در جریان نشستی در سال ۲۰۲۴، هم‌زمان با ریاست برزیل بر گروه ۲۰ در شهر ریو دو ژنیرو مطرح کرد. در آن نشست، هیأتی از شورای اتلانتیک برای بحث در باره موضوعاتی چون استیبل‌کوین‌ها، زنجیره‌های عرضه و ذخایر ارزی روسیه حضور داشت. در پاسخ به این پرسش توضیح داده شد که اقتصاد جغرافیایی به

برای ایفای نقش پررنگ‌تر در مباحث مربوط به جنگ با چالش مواجه بودند و برای حضور مؤثر در فرایند تصمیم‌گیری‌های امنیتی و راهبردی تلاش می‌کردند.

در این دوره، میان وال استریت و واشنگتن در بسیاری از موارد نوعی جدایی عملی وجود داشت. طی حدود ۱۵ سال گذشته، در حالی که رؤسای جمهور از هر دو حزب و اعضای کنگره بارها درباره سیاست‌های چین در زمینه مالکیت فکری و ظرفیت مازاد صنعتی هشدار می‌دادند، شرکت‌های مالی امریکا همچنان به تعمیق سرمایه‌گذاری و افزایش جریان‌های مالی به سمت بیجینگ ادامه دادند.

امروز، توانایی جدا نگه‌داشتن سیاست‌گذاری اقتصادی از سیاست‌گذاری امنیت ملی عملاً از میان رفته است. امریکا بار دیگر در حال بازگشت یا به تعبیر دیگر بازاندیشی اقتصاد جغرافیایی است و این روند را در چارچوبی دنبال می‌کند که در عین حال، قلب تپنده نظام مالی جهانی نیز به شمار می‌رود. آنچه در پنج سال گذشته دیده شد، از رشد سیاست‌های صنعتی گرفته تا مالکیت دولت در شرکت‌های خصوصی و تحریم‌های گسترده‌ای که بخش‌ها و بانک‌های کامل را به سمت دیگری سوق داده است، نشان می‌دهد که این تحول یک روند دشوار و گاهی پرهزینه است، و این روند همچنان ادامه خواهد داشت.

برخی این تغییر را با حس تأسف خواهند

نگریست و برخی دیگر آن را خواهند ستود، اما واقعیت این است که در بیشتر دوره تاریخ امریکا، اقتصاد جغرافیایی قاعده بوده و سه دهه گذشته بیشتر یک استثنا به شمار می‌رفته است.

اقتصاد جغرافیایی پیشینه‌ای طولانی و غنی در ادبیات اکادمیک دارد، اما برداشت‌های کلاسیک و کتابی از آن، به‌طور کامل آنچه امروز در حال وقوع است را توضیح نمی‌دهد.

اقتصاد جغرافیایی امروز در نقطه تلاقی مالی، امنیت ملی و اقتصاد کلان قرار دارد. این مفهوم به چگونگی بازاریابی هم‌زمان جریان‌های تجارت و سرمایه در اثر رقابت‌های راهبردی اشاره می‌کند. اقتصاد جغرافیایی در شورای اتلانتیک معمولاً در سه محور اصلی بررسی می‌شود.

- محور نخست به آینده سرمایه‌داری و تجارت مربوط است؛ از جمله نظام برتون وودز و چالش‌های مرتبط با رشد فراگیر.
- محور دوم به آینده پول اختصاص دارد و موضوعاتی مانند استیبل‌کوین‌ها، رمزارزها، ارزهای دیجیتال بانک‌های مرکزی و نظام‌های پرداخت را در بر می‌گیرد.
- سوم، به دولت‌داری اقتصادی مربوط است؛ یعنی ابزارهای اقتصاد جغرافیایی، از جمله تحریم‌ها، کنترل صادرات و تعرفه‌ها.

جنگ سرد

یکی از نمونه‌های مهم اقتصاد جغرافیایی

در تاریخ امریکا، کمیته هماهنگی برای کنترل‌های چندجانبه صادرات است که در سال ۱۹۴۹ ایجاد شد. در آغاز جنگ سرد، هاپری ترومن، وزیر تجارت وقت، و اُورل هریمن، یکی از بنیان‌گذاران شرکت نامدار براون برادرز هریمن در وال استریت استدلال می‌کردند که امریکا به‌تنهایی قادر نیست یک سیاست مؤثر کنترل صادرات برای محدود کردن توان نظامی اتحاد شوروی را پیش ببرد. بر اساس این دیدگاه، لازم بود کشورهای همسو با غرب در اجرای محدودیت‌های صادراتی و سیاست‌های مرتبط، به‌صورت هماهنگ و جمعی عمل کنند.

در همین چارچوب، امریکا همراه با آلمان غربی، فرانسه، بریتانیا و در نهایت ۱۷ کشور دیگر، مجموعه‌ای از فهرست‌های کنترل صادرات را تدوین کرد؛ از جمله فهرست تکنالوژی‌های دوگانه که محصولاتی مانند کمپیوترها و پروسیسورهای مرتبط با آن‌ها را در بر می‌گرفت.

در سال ۱۹۵۲ نیز همین گروه پروژه‌ای موازی با نام چاین‌کام را آغاز کرد که هدف آن اعمال محدودیت‌های شدیدتر بر صادرات تکنالوژی‌های پیشرفته کمپیوتری به چین بود. این الگو در نگاه امروز، شباهت‌های قابل توجهی با برخی روندهای معاصر دارد.

این اقدامات بدون هزینه و پیامدهای دشوار نبود. در عمل، برخی شرکت‌ها تلاش می‌کردند با روش‌های غیرمستقیم و دور زدن مقررات، محدودیت‌های صادراتی را

بی‌اثر سازند. از سوی دیگر، تعیین برخی کالاها در فهرست اقلام تحت کنترل، میان آمریکا و سایر کشورها تنش ایجاد می‌کرد. نمونه مشهور آن در اواخر دهه ۱۹۸۰، رسوایی توشیبا-کونگسبرگ بود؛ زمانی که اتحاد شوروی به قطعاتی دست یافت که به این کشور امکان می‌داد زیردریایی‌هایش را با صدای کمتر و به‌صورت پنهان کارانه‌تری به حرکت درآورد.

با این حال، این نظام در مجموع مؤثر واقع شد و تا اوایل دهه ۱۹۹۰ به کار خود ادامه داد، تا زمانی که به‌تدریج کنار گذاشته شد. البته همان‌گونه که امروز نیز دیده می‌شود، اقتصاد جغرافیایی تنها به کالاها محدود نیست؛ بلکه همواره با چگونگی جابه‌جایی پول برای پرداخت این کالاها در سطح جهان نیز پیوند داشته است.

برای نمونه، می‌توان به ایجاد سوئیفت در اوایل دهه ۱۹۷۰ اشاره کرد. پس از آن‌که ریچارد نیکسون، رئیس‌جمهور وقت آمریکا، قابلیت تبدیل مستقیم دلار به طلا را متوقف ساخت، معاملات فرامرزی با اسعار گوناگون به‌سرعت افزایش یافت. در همین دوره، فرست نشنل سیتی بانک (پیش‌ساز سیتی‌بانک) یک معیار جدید پیام‌رسانی مالی جهانی را توسعه داد؛ اما این نگرانی وجود داشت که تمرکز چنین سیستمی در دست یک نهاد بزرگ آمریکایی، به‌ویژه در اروپا، به سلطه بیش از حد در نظام پرداخت‌های بین‌المللی منجر شود.

در نتیجه، مجموعه‌ای از بانک‌ها در آمریکا و اروپا گرد هم آمدند و سیستم سوئیفت را

به‌عنوان یک راه‌حل میانه ایجاد کردند؛ سیستمی که در آن نقش نهادهای مالی آمریکایی پررنگ بود، اما مقر آن در بلجیم قرار گرفت.

امروز نیز نوعی تقابل مشابه میان متحدان در جریان است. یک مطالعه در سال ۲۰۲۵ برای پارلمان اروپا هشدار داده است که ادامه وابستگی به شبکه‌های پرداخت غیراروپایی، به‌ویژه ویزه کارت و ماسترکارت، آسیب‌پذیری ساختاری برای بانک‌های اروپایی و حاکمیت مالی اتحادیه اروپا به شمار می‌رود.

اقتصاد جغرافیایی در عصر حاضر

اما آنچه امروز متفاوت به نظر می‌رسد، این است که اقتصاد جهانی دستخوش تغییر شده است. آمریکا، به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جهان، در حال بازنگری در الگوی اقتصادی خود است. بخش مالی این کشور حدود یک‌چهارم فایده شرکت‌ها را تشکیل می‌دهد و بازار نزدیک به ۳۰ تریلیون دلاری اوراق خزانه‌داری آن، یکی از پایه‌های اصلی نظام مالی جهان به شمار می‌رود. همچنین بانک مرکزی این کشور بارها برای حفظ ثبات بازارهای جهانی مداخله کرده است؛ اقدامی که تنها به سود آمریکایی‌ها نبوده، بلکه به ثبات اقتصاد جهان نیز کمک کرده است. به همین دلیل، کشورهای دیگر با دقت این تغییرات را دنبال می‌کنند.

مدیر شورای ملی اقتصاد در دولت جو بایدن در سال ۲۰۲۰ از او خواست تا در نشست شورای اتلانتیک درباره «سیاست صنعتی جدید» سخنرانی کند. این درخواست غیرمنتظره بود؛ زیرا در واشنگتن

برای سال‌ها، سیاست صنعتی به‌عنوان مفهومی نامطلوب و حتی تابو تلقی می‌شد. با این حال، آن سخنرانی یکی از نشانه‌های اولیه تغییر مسیری بود که از قبل آغاز شده بود.

در سال‌های بعد، مقام‌های برخی اقتصادهای نوظهور تا حدی احساس رضایت می‌کردند که آمریکا به مودلی نزدیک می‌شود که خود آنان سال‌ها به آن عمل کرده بودند. در دهلی در سال ۲۰۲۴، یکی از سیاست‌گذاران ارشد اظهار داشت که شاید آن همه سال توصیه‌های آمریکا درباره بازارهای آزاد و باز، تا حدی یک اشتباه بوده است. بسیاری از این کشورها در یک دهه گذشته ذخایر ارزی خود را افزایش داده، منابع تأمین را متنوع ساخته و توافق‌های مبادله اسعاری منطقه‌ای امضا کرده‌اند تا بتوانند در برابر شوک‌هایی که همواره محتمل می‌دانستند مقاومت کنند. اکنون این نوع تاب‌آوری در حال آزمون قرار دارد و آمریکا نیز به‌طور جدی به نوعی از سیاست‌گذاری اقتصادی توجه می‌کند که برای مدت طولانی آن را نادیده گرفته بود.

با این حال، اگر سایر کشورها تصور کنند که نسخه جدید اقتصاد جغرافیایی در آمریکا همانند الگوی دوران جنگ سرد خواهد بود، دچار اشتباه خواهند شد. در آن زمان، آمریکا به‌عنوان یک قدرت بزرگ صنعتی، توان رقابت و برتری بر رقبای خود را در طیف گسترده‌ای از محصولات، از موتر گرفته تا تلویزیون، داشت. در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، رشد تولید ناخالص داخلی آمریکا و سهم آن از تولیدات صنعتی

جهان به طور مداوم حدود دو برابر اتحاد شوروی بود.

حتی زمانی که این برتری در دهه ۱۹۸۰ تا حدی کاهش یافت، دلیل آن پیشرفت جاپان بود؛ کشوری که متحد امریکا محسوب می شد و به سطح رقابتی نزدیک به این کشور رسیده بود. همین موضوع باعث می شد مدیریت مذاکرات در زمینه هایی مانند تجارت و نرخ اسعار آسان تر و قابل کنترل تر باشد.

خطرات بیشتر

عصر کنونی اقتصاد جغرافیایی بسیار پیچیده تر و خطرناک تر است. دو اقتصاد بزرگ جهان، یعنی امریکا و چین، هر یک نسخه خاص خود از اقتصاد جغرافیایی را در عمل دنبال می کنند. در چندین زمینه، موازنه قدرت دگرگون شده است. اکنون چین حدود ۳۰ درصد از محصولات تولیدی جهان را به خود اختصاص داده است، در حالی که سهم امریکا حدود ۱۶ درصد می باشد. این تغییر یک تحول کوتاه مدت نیست، اما الگوها و چارچوب های تحلیلی ما هنوز واقعیت جدید رقابت میان قدرت های بزرگ، یعنی بزرگ ترین اقتصاد های جهان، را به طور کامل نپذیرفته اند. برای سیاست گذاران مالی، این به آن معناست که نگرانی درباره افزایش ریسک، بالا رفتن هزینه سرمایه و نوسان بیشتر جریان های مالی باید در اولویت قرار گیرد.

خطر عصر جدید اقتصاد جغرافیایی در این است که هرگاه دولت ها به آن متوسل شوند،

می تواند به ابزاری برای توجیه تقریباً هر نوع سیاستی تبدیل گردد. هاوارد لوتنیک، وزیر تجارت امریکا، و وزیر ماقبل او جینا ریموندو، هر دو بارها گفته اند: «امنیت اقتصادی، امنیت ملی است.» اما می توان این مفهوم را از زاویه ای دیگر نیز بیان کرد: «امنیت ملی هر چیزی است که ما آن را امنیت ملی بنامیم.»

در چنین فضایی، کسب و کارها قابلیت پیش بینی لازم برای سرمایه گذاری را از دست می دهند. شرکت ها شیوه تعامل خود با دولت ها را تغییر می دهند و زمینه برای گسترش سرمایه داری رفاقتی و امتیازدهی بر مبنای روابط سیاسی و شخصی فراهم می شود. در نتیجه، منابع مالی به گونه ای غیرمؤثر مصرف می گردد، فرصت های شغلی از بین می رود و روندهای فزاینده ای چون پراکندگی اقتصاد جهانی، حمایت گرایی تجاری و تشدید رقابت ها و منازعات بین المللی، هزینه های سنگینی را بر اقتصاد جهانی تحمیل می کند.

بنابراین، بازگشت به اقتصاد جغرافیایی به شیوه ای درست، به گونه ای که دستاوردهای دهه های اخیر را به رسمیت بشناسد و به جای کنار گذاشتن قواعدی که این پیشرفت ها را ممکن ساخته اند، آن ها را اصلاح کند، بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد. نظام مبتنی بر قواعد که امروزه بسیاری به آسانی آماده کنار گذاشتن آن به نظر می رسند، بزرگ ترین کاهش فقر در تاریخ بشر را رقم زد و موجب بهبود چشمگیر سطح زندگی مردم، هم در امریکا

و هم در سایر نقاط جهان شد. این دستاوردها عمدتاً از طریق گسترش تجارت، افزایش سرمایه گذاری و انتشار و انتقال تکنالوژی میان کشورها مساعد گردید.

اما جهانی که این دستاوردها را به همراه آورد، خالی از کاستی و نارسایی نبود. هرچند رفاه عمومی در داخل کشورها و در سطح جهان افزایش یافت، اما جهانی شدن در بسیاری از مناطق موجب تضعیف فرصت های اقتصادی، کاهش ظرفیت های تولیدی و فرسایش تاب آوری اقتصادی شد. شیوع ویروس کرونا و اختلالات گسترده در زنجیره های عرضه که در پی آن به وجود آمد، این واقعیت را به روشنی آشکار ساخت. به همین دلیل، کسانی که امیدوارند جهان به دوران بازارهای کاملاً آزاد و بی مهر بازگردد، احتمالاً همچنان ناامید خواهند شد.

بازگشتی در کار نیست

امریکا در حال جست و جوی یک نظام جدید است یا شاید در حال بازشناسی یک نظام قدیمی تر که آماده باشد قواعد و هنجارهای دهه های اخیر در زمینه تجارت و مالی را کنار بگذارد.

در سال ۲۰۲۲، سیاست گذاران غربی این مسیر را پیدا کردند. چهار سال پیش، در یک صبح شنبه در ماه فبروری، کشورهای گروه هفت تصمیم گرفتند دسترسی به دارایی های ملی یک کشور عضو گروه بیست، روسیه، را مسدود کنند؛ کشوری که تازه تهاجم گسترده خود به اوکراین را آغاز کرده بود. بیش از ۳۰۰ میلیارد دالر از

دارایی‌های بانک مرکزی روسیه مسدود شد و بخش عمده آن تا امروز نیز در حالت مسدود باقی مانده است. این مهم‌ترین تصمیم اقتصاد جغرافیایی این دهه تا کنون به شمار می‌رود.

در آن زمان هیچ دستورالعملی برای چنین اقدامی وجود نداشت. این تصمیم نتیجه ابتکار افرادی بود که خلاقانه فکر کردند و دست به اقدامی زدند که حتی چند سال پیش از آن، بیش از حد پرخطر و غیرقابل قبول تلقی می‌شد. با این حال، زمینه‌های آن طی دهه‌ها شکل گرفته بود؛ از گسترش تحریم‌های مالی پس از حوادث ۱۱ سپتمبر گرفته تا نحوه استفاده هماهنگ از دالر و یورو برای فشار بر ایران جهت رسیدن به توافق هسته‌ای در سال ۲۰۱۵.

آنچه در آن صبح شنبه سال ۲۰۲۲ رخ داد، فصل تازه‌ای از رقابت‌ها و چالش‌های ژئواکونومی را آغاز کرد که آثار آن برای سال‌های طولانی ادامه خواهد یافت. این رویداد نشان داد که راهبرد روسیه برای متنوع‌سازی ذخایر خود به سمت یورو پس از الحاق کریمه در سال ۲۰۱۴، راهبردی که در جهان پیش از عصر اقتصاد جغرافیایی کاملاً منطقی به نظر می‌رسید، دیگر کارایی ندارد.

از آن پس، کشورهای متحد می‌توانستند در کوتاه‌ترین زمان ممکن و به‌صورت هماهنگ از نظام‌های پرداخت مالی به‌عنوان ابزاری

برای پیشبرد اهداف امنیت ملی خود استفاده کنند. به این ترتیب، نظام مالی جهانی بیش از پیش به یکی از ابزارهای اعمال قدرت و تأمین منافع امنیتی کشورها تبدیل شد.

در واقع، پژوهش‌های شورای اتلانتیک نشان می‌دهد که پس از اعمال تحریم‌های گروه هفت علیه روسیه، شمار پروژه‌های آزمایشی نظام‌های پرداخت فرامرزی ۱۰۰ درصد افزایش یافته است؛ پروژه‌هایی که تقریباً همگی با هدف ایجاد سازوکارهای پرداخت خارج از نظام‌های مبتنی بر دالر و یورو طراحی شده‌اند.

هرچند تحریم‌های گسترده علیه روسیه برای دولت این کشور و بسیاری از کشورهای جهان غافلگیرکننده بود، اما در واقع نباید چنین می‌بود.

اقتصاد جغرافیایی همواره بخشی از سیاست اقتصادی و خارجی امریکا بوده است. در حقیقت، نظام برتون وودز یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های اقتصاد جغرافیایی به شمار می‌رود؛ نظامی که نه پس از پایان جنگ، بلکه در جریان جنگ جهانی دوم و تنها شش هفته پس از پیاده‌سازی در نرماندی یا روز دی (پیاده‌شدن نیروهای متفقین در نورماندی) پایه‌گذاری شد.

در سال ۱۹۴۴، هیچ‌کس نیاز نداشت توضیح دهد که اقتصاد جغرافیایی به چه معنا است. اما چالش امروز متفاوت است: چگونه می‌توان در این عصر جدید، با تمام

پیچیدگی‌ها و وابستگی‌های متقابل نظام مالی جهانی، نه یک نظام تازه ایجاد کرد، بلکه نظامی را که دیگر پاسخگوی نیازهای کنونی نیست، با شرایط جدید سازگار ساخت. همچنین باید دید که آیا بزرگ‌ترین اقتصاد جهان می‌تواند مسیر سیاست‌گذاری اقتصادی خود را بدون ایجاد اختلالات گسترده در داخل و خارج از کشور تغییر دهد یا خیر. فاصله میان مراکز مالی و مراکز سیاسی جهان به سرعت در حال کاهش است.

این تحول ایجاب می‌کند که اقتصاددانان مفاهیمی مانند رقابت میان قدرت‌های بزرگ را به‌خوبی درک کنند و متخصصین سیاست خارجی نیز اقتصاد کلان و اقتصاد خرد را به‌عنوان یکی از پیش‌شرط‌های اساسی وظایف خود بیاموزند.

همچنین این وضعیت به همه در غرب یادآوری می‌کند که باید چیزی را دوباره بیاموزند که بخش بزرگی از جهان هرگز آن را فراموش نکرده است: اقتصاد جغرافیایی در واقع همان شیوه‌ای است که جهان بر مبنای آن تجارت، تعاملات اقتصادی و مناسبات خود را پیش می‌برد.

نویسنده: جاش لپسکی

مترجم: سید آصف فکرت، عضوی بود ترجمه د افغانستان بانک

منبع:

to modernize operations and elevate service delivery. The revision of procedures streamlined workflows, reduced redundancies, and minimized bureaucratic delays, ensuring that both internal processes and client services operated with greater speed and clarity.

Technology played a central role in this transformation. The expanded use of electronic systems introduced automation into key functions, reducing reliance on manual processes and enhancing accuracy in record-keeping, reporting, and communication. These digital improvements not only saved time and resources but also positioned Da Afghanistan Bank to respond more effectively to the evolving demands of the financial sector.

Improved internal coordination further amplified the impact of reforms. By fostering stronger collaboration across departments and enhancing information-sharing mechanisms, Da Afghanistan Bank created a more cohesive

institutional environment. This integration allowed for quicker decision-making, better alignment of priorities, and more responsive service to stakeholders.

The broader outcomes were significant. Reduced bureaucracy and enhanced efficiency translated into higher levels of client satisfaction, reinforcing the Bank's reputation as a service-oriented institution. At the same time, the reforms strengthened organizational resilience, enabling Da Afghanistan Bank to adapt more readily to future challenges. In this way, administrative modernization was not merely an internal adjustment but a strategic step toward positioning Da Afghanistan Bank as a forward-looking institution committed to excellence, transparency, and public trust.

Anwar Ullah Hayat

Sr. Publications Manager, DAB

Mazar railway project stood out as a landmark example, symbolizing the alignment of financial policy with national priorities for connectivity and economic integration.

Complementary programs reinforced this developmental journey. The promotion of Islamic banking expanded access to financial services in line with cultural and religious values, thereby broadening inclusion and strengthening public trust. At the same time, the expansion of electronic services and the modernization of payment systems enhanced efficiency, reduced transaction costs, and facilitated smoother financial flows across the economy. These innovations not only improved customer experience but also laid the groundwork for a more resilient and technologically adaptive banking sector.

The broader impact was transformative. By encouraging innovation and diversifying financial products, Da Afghanistan Bank created an enabling environment for investment, entrepreneurship, and trade. The convergence of infrastructure financing, Islamic banking, and digital modernization positioned the sector as a responsive partner in national development.

Returnees and Economic Opportunities

In collaboration with commercial banks and relevant institutions, Da Afghanistan Bank facilitated inclusive access to financial services for returning investors, entrepreneurs, and skilled professionals. Recognizing the vital

role of returnees in revitalizing the national economy, Da Afghanistan Bank introduced streamlined procedures for account opening, capital transfers, and financial onboarding, thereby reducing administrative barriers and accelerating reintegration into the formal financial system.

Targeted support extended to small-scale enterprises. Microfinance opportunities were expanded to empower returnees with limited capital, enabling them to establish businesses, generate income, and contribute to local production. By linking financial access with entrepreneurial activity, Da Afghanistan Bank created pathways for sustainable livelihoods and strengthened the foundation of community resilience.

The broader impact was multifaceted. These measures stimulated job creation, enhanced domestic production capacity, and encouraged greater participation of returnees in Afghanistan's economic growth. Beyond immediate financial inclusion, the initiatives reinforced investor confidence, fostered innovation, and underscored the Bank's role in aligning monetary policy with national development priorities. In this way, returnees were not only welcomed back into the economic fabric but positioned as active contributors to rebuilding and advancing the country's future.

Administrative Reforms

Institutional efficiency was strengthened through a series of targeted reforms designed

transactional efficiency but also strengthened monetary transmission channels, enabling policy measures to take effect more predictably.

The broader impact of these efforts was two-fold. On the one hand, the visible renewal of banknotes enhanced the credibility of the national currency, symbolizing institutional vigilance and commitment to financial stability. On the other hand, prudent regulation of liquidity contributed to macroeconomic resilience, ensuring that businesses, consumers, and financial institutions could operate with confidence. In this way, currency management served not merely as a technical function but as a vital pillar of trust, stability, and continuity in Afghanistan's monetary system.

Banking Supervision

Da Afghanistan Bank reinforced its supervisory role over the financial system through a dual approach of on-site and off-site inspections, complemented by liquidity assessments and compliance reviews. This comprehensive oversight ensured that institutions adhered to prudential standards while maintaining operational soundness. Particular emphasis was placed on strengthening anti-money laundering frameworks, enhancing risk management practices, and safeguarding depositor rights which are critical pillars for sustaining trust in the banking sector.

Strategic reforms further advanced the sector's resilience. A notable achievement was the lift-

ing of restrictions on corporate guarantees, undertaken after rigorous technical and legal evaluation. This reform expanded the avenues for private sector financing, enabling businesses to access credit with greater flexibility and security. By easing constraints on guarantees, Da Afghanistan Bank not only supported enterprise growth but also signaled its commitment to fostering a more dynamic and inclusive financial environment.

The broader impact of these measures was significant. Enhanced oversight reduced systemic vulnerabilities, while reforms strengthened investor confidence and encouraged capital inflows. Together, these actions contributed to a more stable and transparent banking sector, reinforcing its role as a driver of economic development. In safeguarding depositor interests and enabling private sector participation, Da Afghanistan Bank underscored its dual responsibility of protecting the integrity of the financial system while promoting sustainable growth and investment opportunities across Afghanistan.

Sector Development and Investment Support

Da Afghanistan Bank advanced its vision of transforming the banking sector into a strategic partner in national development. Recognizing the critical role of financial institutions in mobilizing resources for growth, it finalized mechanisms enabling commercial banks to participate in financing major infrastructure projects. Among these initiatives, the Herat-

fully to the country's broader economic stability and growth.

Monetary Stability

Preserving the value of the Afghani (AFN) remained a cornerstone of the Bank's monetary policy framework. Recognizing that currency stability is both a safeguard for household purchasing power and a prerequisite for sustainable economic growth, Da Afghanistan Bank pursued a proactive approach to managing liquidity and exchange rate dynamics. Through careful interventions, including open market operations, regular foreign exchange auctions, and vigilant monitoring of currency market trends, DAB was able to cushion the economy against external shocks and speculative pressures.

These measures yielded tangible results. The Afghani recorded a 6.01 percent appreciation compared to the previous year, a performance that not only reflected the effectiveness of policy instruments but also reinforced public confidence in the national currency. This appreciation served as a buffer against inflation, strengthened the resilience of domestic markets, and enhanced the competitiveness of Afghan businesses engaged in cross-border trade.

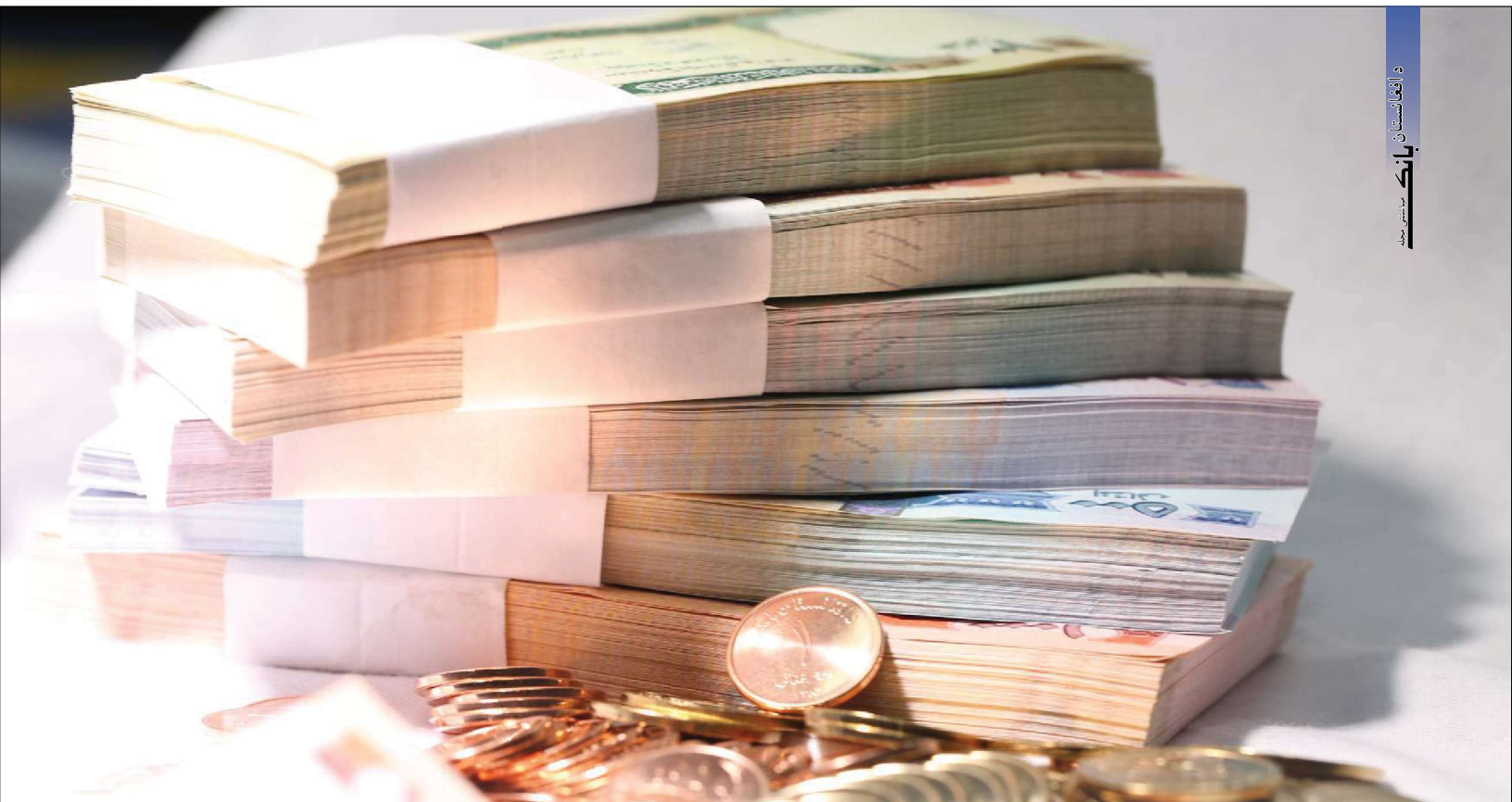
Beyond immediate stabilization, the Bank's actions carried broader implications. By curbing volatility and ensuring predictability in the value of the Afghani, monetary policy contributed to a more favorable environment for in-

vestment, both domestic and foreign. Stability in the currency markets supported long term planning by enterprises, facilitated smoother financial transactions, and underscored the Bank's role as a guardian of economic equilibrium. In this way, the institution not only protected the everyday purchasing power of citizens but also laid the groundwork for deeper integration of Afghanistan's economy into regional and global trade networks.

Currency Management

Effective management of the national currency was pursued through a comprehensive program of circulation management. Da Afghanistan Bank implemented a systematic process for the withdrawal and burning of worn and damaged banknotes, amounting to more than AFN 2.5 billion. This was complemented by the timely issuance of new notes, ensuring that the quality and integrity of the currency in daily use remained high. By maintaining crisp, reliable banknotes in circulation, Da Afghanistan Bank reinforced public confidence in the Afghani (AFN) and safeguarded the smooth functioning of everyday transactions across markets and households.

Beyond physical quality, the regulation of cash flows carried strategic significance. Careful calibration of currency in circulation allowed Da Afghanistan Bank to meet liquidity demands without creating distortions or disruptions in the financial system. This balance between supply and demand not only supported

Growth through Stability: Achievements of Da Afghanistan Bank in 1447 AH

The year 1447 AH was marked by considerable turbulence across both global and regional economies. Financial markets experienced sharp volatility, exchange rates fluctuated under pressure, and inflationary trends weighed heavily on households and businesses alike. These developments created a complex environment for monetary authorities worldwide, demanding vigilance and decisive action.

Within this context, Da Afghanistan Bank assumed its responsibilities with determination and clarity of purpose. Guided by its mandate to preserve monetary stability and safeguard the integrity of the financial system, Da Afghanistan Bank introduced a series of targeted

measures and strategic programs. These initiatives were designed not only to shield the national currency from external shocks, but also to reinforce the resilience of the banking sector and to sustain public confidence in Afghanistan's financial institutions.

By combining prudent monetary management with strengthened regulatory oversight, Da Afghanistan Bank was able to maintain relative stability in the Afghani (AFN), ensure the soundness of the banking system, and provide a secure foundation for economic activity. The achievements of 1447 AH demonstrate the Bank's ability to navigate uncertainty, uphold its core objectives, and contribute meaning-

**د افغانستان بانکي او مالي انستيتوت د هيواد په بانکي او
مالي سکتور کې يو تخصصي روزنيز بنسټ دی چې د مالي او
بانکي کار کوونکو د پوهې او مسلکي مهارتونو د لوړولو په
موخه فعالیت کوي.**

یکی از مهم‌ترین وظایف بانک مرکزی، حفظ ثبات قیمت‌ها و مدیریت عرضه پول در جامعه است.

